BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PETR DRÁBEK

DANIEL ŠPERL

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Opava, 2010

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PETR DRÁBEK

DANIEL ŠPERL

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Opava, 2010

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PETR DRÁBEK

DANIEL ŠPERL

Obor: Tvůrčí fotografie
Vedoucí práce: Prof. Mgr. Jindřich Štreit
Oponent: Odb. as. Mgr. Jiří Siostrzonek, Ph.D.

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Opava, 2010

Abstrakt

DRÁBEK, Petr: Daniel Šperl

Tato teoretická bakalářská práce pojednává o českém dokumentárním fotografovi Danielu Šperlovi. Zabývá se jeho rozsáhlou fotografickou tvorbou od počátku do roku 2010 a dalšími kulturními aktivitami, prací filmového kameramana, organizátorskou a kurátorskou činností, které se s životem fotografa propojují. Text je doplněn vzpomínkami a myšlenkami z osobního rozhovoru s autorem.

Klíčová slova:
fotograf, dokument, studium, projekty, výstavy

Abstract

DRÁBEK, Petr: Daniel Šperl

This theoretical bachelor work deals with the Czech documentary photographer Daniel Šperl. It deals with his extensive photographic work from its beginning until 2010 and his other cultural activities, the film cameraman, organizer and curator of activities that connect with the life of the photographer. The text is supplemented by memories and thoughts from a personal interview with the author.

Key words:
photographer, document, study, projects, exhibitions

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: 2009/2010

Studijní program: Filmové, televizní a fotografické
Forma: Kombinovaná
Obor/komb.: Tvůrčí fotografie (TF)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Petr Drábek	Národní třída 40, Hodonín	F507554

TÉMA ČESKY:
Daniel Šperl

NÁZEV ANGLICKY:
Daniel Šperl

VEDOUCÍ PRÁCE:
Prof. Mgr. Jindřich Štreit – ITF

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

V této práci přibližuji osobnost a práci fotografa Daniela Šperla,
jeho život a dílo, propojení fotografie s prací kameramana,
organizátorskou a kurátorskou činnost.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Kráčmar, Jaroslav: Náš svět, nakladatelství ECCE HOMO Šternberk 1998
Kratochvíl J. OCM, Mgr. Sedalová H.: Skryté poklady
Liturgický rok katalog k výstavě 2007
Šperl, Daniel: ...bez hranic, vydalo Občanské sdružení Dagda 2001
Šperl, Daniel: Foto Vivo, vydalo Smetanova Litomyšl, o.p.s. 2008
Šperl, Daniel: Všední slavnosti, nakladatelství KANT (Karel Kerlický) 2003
Štreit, Jindřich, FAMU, ITF: Ateliér Jindřicha Štreita, katalog k výstavě 1996
Šperl, Daniel: Newyorská škola fotografie 2008
Zůnová, Petra: Dokumentární fotografie na Institutu výtvarné fotografie 2002

Podpis studenta:..... **Datum:** .....

Podpis vedoucího práce:..... **Datum:** .....

Podpis vedoucího katedry:..... **Datum:** .....

Poděkování

Mnohokrát děkuji za vedení této práce, prof. Jindřichovi Štreitovi, za jeho konzultace a spoustu cenných rad po celou dobu mého studia na Institutu tvůrčí fotografie.
Danielovi Šperlovi za pochopení, trpělivost, za jeho ochotnou spolupráci, nadšený přístup a jeho drahocenný čas, při mých návštěvách.
A poděkování také patří i všem mým přátelům a především mé ženě Daně a synům Kubíkovi a Martínkovi úplně za vše.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně a použil jen literaturu uvedenou v seznamu literatury. V této práci vycházím převážně z osobních rozhovorů s autorem z února, dubna a června při setkáních v Praze a Bolince u Vlašimi roku 2010.

Souhlasím, aby tato práce byla zveřejněna zařazením do ústřední knihovny FPF SU v Opavě a Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky ITF.

V Opavě, dne 6. září 2010
Petr Drábek

© 2010 Petr Drábek, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě

Obsah

I.	Úvod	2
II.	V docela malém bytě	4
III.	Mladý nadšený kluk	8
IV.	Fotografem časopisu Palcát	10
V.	Člen fotoskupiny Ekran	13
VI.	Student na Institutu výtvarné fotografie	16
VII.	Praha 1989	19
VIII.	Období na FAMU	22
IX.	Nalézání sebe samého	27
X.	Uprchlíci a Všední slavnosti	39
XI.	Fotografie a film	46
XII.	Projekty, výstavy a Miloslav Kubeš	50
XIII.	Plasy, Litomyšl a Pražské jaro 68	57
XIV.	Závěr	61

Biografické údaje	62
Samostatné výstavy	64
Společné výstavy	66
Vybrané realizované projekty	69
Seznam literatury	71
Autorské publikace	72
Autoři použitých fotografií	72

Každá cesta poskytuje svá setkání a příhody. Ať už člověk ve svém životě dělá cokoli, cílevědomě vede svůj život a často o něm přemýšlí, plánuje daleko dopředu a ohlíží se nazpět anebo si životem bezstarostně klouže a zajímá se jen o přítomný den, potkává na ní lidi, kteří se nám zaryjí do podvědomí svými činy, jiné jen bez povšimnutí míjí.[1]

Během mé cesty k fotografovi Danielovi Šperlovi, se snažím poznat práci člověka, jeho život a dílo, dobu, v níž žil a tvořil, prostředí, v němž se pohyboval, jeho boje i zápasy, slávu i utrpení, prohry a vítězství.

Jindřich Štreit na cestě se svou modelkou, rok 1996, foto Daniel Šperl.

[1] Cesta životem, Pavel Říčan, nakladatelství Portál, s. r. o. Praha 2006/str. 13

I. Úvod

aneb moje cesta k Danielu Šperlovi

„I vyšel sem od sebe sám a ohlédati se počal, mysle, odkud a jak začíti."
(J. A. Komenský: Labyrint světa)

S Dílem Daniela Šperla jsem se poprvé seznámil v době, kdy jsem se o fotografii začal více zajímat. V Praze na Vodičkově ulici ve fotografickém paláci, obchodu FotoŠkoda, jsem objevil Šperlovu knihu Všední slavnosti (vydanou nakladatelstvím KANT v roce 2003). Fotografie mě přitahovaly svým životem, zájmem o člověka a nearanžovanost, všedním námětem s jedinečným záběrem. Knihu jsem si koupil a zatoužil se s fotografem poznat osobně.

„Svět je malý a o náhody tady není nouze," začíná větou vypravěč Zdeněk Svěrák filmovou pohádku Lotrando a Zubejda. V roce 2005, v době konání mých přijímacích zkoušek na Institut tvůrčí fotografie v Opavě, probíhala v Domě umění výstava prací studentů Institutu tvůrčí fotografie. Procházím se po galerii, prohlížím si vystavené fotografie, když se vedle mě Šperl objevil, s Leicou přes rameno, málem jsme se spolu srazili. Vypadá velmi skromně a nenápadně.

Fotograf Karel Cudlín řekl větu, kterou jsem si přečetl v magisterské práci „Romové v české fotografii od 60. let 20. století do současnosti" od Víta Šimánka (bývalý student Institutu tvůrčí fotografie v Opavě):

„Na fotografii je pro mě důležité to, že spousta věcí, které jsem zažil díky tomu, že jsem někam šel, protože jsem si myslel, že tam něco vyfotím. Nevyfotil jsem to, co jsem chtěl, nebo jsem to vyfotil špatně, anebo tam prostě nic nebylo k focení – přesto jsem zažil hezké věci."[2]

Tato slova mě oslovila. Vždy si uvědomím, kam až mě umění fotografie dovedlo. Jednoho dne pak zvoním ve druhém patře v domě na ulici Raisova v Praze u dveří, na kterých je napsáno Daniel Šperl. Mám trému, jsem celý nesvůj. Během chvíle ze mne vše odplynulo. Daniel Šperl dovede navodit, předat a uchovat křehký pocit důvěry během kontaktu s lidmi, s nimiž

[2] Magisterská teoretická diplomová práce, Romové v České fotografii od 60. let 20. století do současnosti, Vít Šimánek, Institut tvůrčí fotografie, Opava 2003

pracuje, pozoruje je a oni pozorují jeho. Poznávám mimořádně zaměstnaného člověka, dokumentaristu, kameramana, organizátora a kurátora fotografických výstav, výtvarných sympózií, vášnivého sběratele fotografií a historických fotoaparátů, zakladatele sociálního projektu Dagda. Seznamuji se s jeho fotografickým dílem Všedními slavnostmi, Životním stylem Francie, Ameriky, Japonska, téma v sociálních ústavech ...bez hranic a dalšími fotografiemi.

Tato práce je psána spíše beletristicky, než vědecky. Svoboda je pro mě základní podmínkou nejen tvorby fotografické, ale i projevu (psaného slova). Co tím chci říct? Že budu psát to, co mi má duše napoví. Jan Konfršt napsal Danielovi Šperlovi úvodní slova k výstavě „Všední slavnosti" a já si dovolím je citovat:

„Pojďme a naslouchejme, nechme si napovídat svými pocity, řečí duše. Vykročme stejně, jak procházel místy a situacemi autor těchto fotografií. Aby byl přítomen, mohl zachytit život v jeho nesčetných podobách a přitom nerušil. Byl přítomen a byl přijímán. Jen tak mohl nahlédnout za oponu ticha, radosti i bolesti, pocitů."[3]

Pojďme a nerušme

Setkání s Danielem Šperlem v jeho bytě v Praze, únor 2010, foto Petr Drábek.

[3] Doprovodný text Jana Konfršta k výstavě na hradě Rabí „Všední slavnosti", 2008. K výstavě byl vydán katalog „Daniel Šperl, Všední slavnosti v textech Jana Konfršta", nakladatelství Kant 2008.

II. V docela malém bytě

aneb velkém obsahem a duchem fotografa

„Nejšťastnější člověk na světě je sběratel.“
(J. W. Goethe)

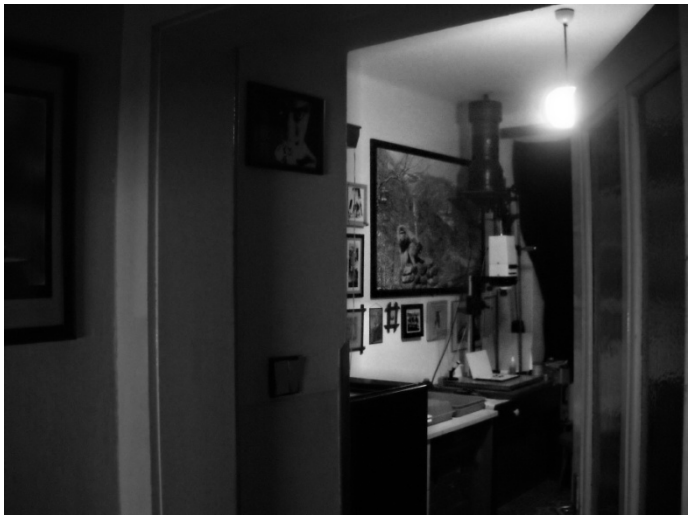

Fotokomora Daniela Šperla, duben 2010, foto Petr Drábek.

V Praze na ulici Raisova, dalo by se říct, že v bytě docela malém, ale velkém obsahem a duchem fotografa, dostalo se mi do rukou mnoho fotografových pokladů. První, co mne velmi nadchlo při návštěvě u Daniela Šperla (tedy mluvím-li o sobě jako o člověku, který má fotografii rád a o fotografii se zajímá po všech stránkách), byla jeho zásoba filmů, chemikálií a pozitivního materiálu (fotografického papíru), jež skladuje, jak všichni víme, kvůli uchování stálosti materiálu nejen v obrovském chladicím boxu (lednici), ale i kolem něj.

Daniel Šperl je velice pružný a aktivní ve věci shromažďování fotografického materiálu nebo věcí, které by bylo možné pro fotografii použít. Jednou přišel jeho kamarád Angelo Božiac do fotografického obchodu FotoŠkoda a na otázku, zda by neměli nějaké zlevněné materiály, dostalo se mu odpovědi: „Nemáme, vše nám vykoupil Daniel Šperl.“

Využívá opravdu vše, řekl bych tak zvaný sběratel nepotřebných věcí. Pro fotografii obětoval pokoj, kuchyň i svou ložnici. Jak sám autor říká: *„Teď třeba pracuji na pořadu pro televizi Prima-Jak se staví sen (náplní pořadu*

je proměnit místnost či celý byt v moderní místo k bydlení). A tam vždy něco zbude, třeba sklo zaříznu do malých rámů, anebo tímhle papírem se zakrývá podlaha, pro mě to je perfektní materiál na pozvánky, PF-ku, atd. Musím to vzít, hodí se to, je to pro mne výzva, ale pak tady v tom žij.…"[4] Kdysi dávno, ještě v období studia na FAMU v Praze, nakoupil rámy a dnes jsou přesně pro zvětšované fotografie ve formátu A3.

„…mám vyzkoušeno, zarámuješ fotografie a třináct těchto rámů naskládáš do krabic od banánů, stačí jen vyjet text na tiskárně, hotovo a výstava je připravena…"

Sběratelství je zájem, nadšení a vášeň. Myslím si, že nám odhaluje jedinečnou krásu věcí sbíraných tím, že je vytrhává z jejich obvyklého prostředí.

Jednou z dalších věcí, ve které Daniel Šperl je nadšencem, je vyměňování si a sbírání uměleckých děl od kolegů výtvarníků a fotografů. Autorům tak projevuje svoji neskrývanou radost, že se mu jejich dílo líbí. Něco jiného je vidět fotografii reprodukovanou, něco jiného je vidět ji instalovanou na výstavě a něco jiného je ji držet v ruce, přivonět si tak k fotografiím Josefa Sudka, Jaromíra Funkeho, Františka Drtikola, Milana Borovičky, Tarase Kuščinského, Jána Šmoka, Jindřicha Štreita, Vladimíra Birguse, Dany Kyndrové, Karla Cudlína, Aleny Dvořákové, Jaroslava Kučery, Pavla Diase, Václava Podestáta, Petra Zinkeho, Viktora Kopasze, Miloslava Kubeše, Roberta Vana, Libuše Rudinské, Jarmily Šimáňové…

K propojení vášnivého sběratele a fotografa se mu dostalo zajímavé práce v roce 2007, kdy jej požádal asistent Washingstonské Národní galerie umění Matthew S. Witkovsky, připravující výstavu „Modernost ve střední Evropě 1918-1945", aby reprodukoval díla vybraných autorů na tuto výstavu. Tyto reprodukce pak byly použity do katalogu k výstavě. S japonskou fotografkou Yoshimi Yokoyamou navštěvoval jednotlivé soukromé sběratele nejen v Česku, ale i v Polsku, Maďarsku, Rakousku a Německu.

„…reprodukovali jsme na diapozitivy 9x12. Byla to pro mě velmi zajímavá práce, setkat se s tou avantgardou, osahat si ty díla v originále a také povídat si s těmi lidmi, kteří tu fotku sbírají, moc mně to dalo…"

[4] Texty vyznačené kurzívou, jsou použity z osobního rozhovoru s Danielem Šperlem z února, dubna a června roku 2010.

Daniel Šperl je také opravdovým velkým sběratelem starých fotoaparátů. Je to přesně ten typ člověka, který si takřka každý den koupí nějakou tu historiku ve vetešnictví, tak zvaný „Každodenní foťák“, jak jej nazývá. Jeho hrubý odhad na počet kusů je určitě více než jeden tisíc. Např. Kolex, Kollete, Kola, Diar, Vega, Efekta, Rix, Doksa, Nobleksa, Perfekta, Autoflex, Milona, Druex a další. Jednou po cestě domů si jich přinesl dvanáct. Zatím největší sběratelskou raritou, která se Danielovi Šperlovi podařila koupit, byla Leica 1 v krásném původním stavu, včetně kazety a dálkoměru (jejíž první majitel byl údajně nějaký český pilot). Ale nechce sbírat fotoaparáty cizích značek, a tak se v současné době soustředí spíše na české značky. Značky jako jsou Flexaret, Mikroma a Magnola (se kterou fotografuje jeho kamarád Petr Zinke). Avšak není to jeho podmínka pro tzv. „Každodenní foťák“, stále se řídí mottem „Co den dá“. Přihodila se mu také největší sběratelská úchylka, že si koupil svůj vlastní fotoaparát, který dal do vetešnictví na komisní prodej.

Domnívám se, že za zmínku stojí také Šperlova knihovna, která reprezentuje velké osobnosti fotografických dějin. Daniel Šperl po dlouhou dobu sbírání a shánění pro sebe nachází díla autorů, jež má rád a považuje je za vrchol dvacátého století (např. Robert Frank, William Klein, Diane Arbus, Mark Riboud, Mary Ellen Mark, Werner Bischof, Eugene Atget, Karel Teige, Alexander Rodčenko, Edwrad Steichen, Irving Penn, Man Ray, August Sander, Robert Capa, Alfred Stieglitz, Henri Cartier-Bresson, Richard Avedon, Ansel Adams, Euéne Atget, René Buri, Paul Strand, W. Eugene Smith, Cindy Sherman, Arnold Newman, André Kertész, New Yorská škola fotografie, autoři Farm Security Administration, František Drtikol, Jaroslav Rösler, Jaromír Funke, Josef Sudek a další). Myslím, že můžu použít staré anglické přísloví, které zní: „Řekni mi, co čteš, a já Ti řeknu, kdo jsi…“ (já jej znám z divadla od Jana Wericha a Miroslava Horníčka).

V bytě docela malém,
únor 2010,
foto Petr Drábek.

Fotograf, sběratel,
šťastný člověk
Daniel Šperl,
duben 2010,
foto Petr Drábek.

III. Mladý nadšený kluk

aneb kapr ve vaně

„...a tak jsem zkoušel všechno možné, když jsem si přečetl v knížce, co je elektrografie, tak jsem to hned chtěl zkoušet už třeba v deseti letech. Bral jsem staré mince a přes elektrický výboj jsem osvětloval papír. Zvídavé dítě se podívá, jak se vyvolává film a pak to zkusí samo...“

Malý Daniel Šperl,
rok 1967,
foto Václav Šperl.

Na vrcholu své životní dráhy jsme každý jiný a jinak divný a začínáme se tak projevovat už ve svých prvních letech. Svou dráhu fotografa Daniel Šperl začal už jako malý kluk. Bylo mu něco málo přes deset let, když vyfotografoval svůj první dokumentární snímek s reportážním podtextem. Je Štědrý den, vánoční stromek je nazdobený, ve vaně spokojeně plave kapr a čeká na Danovu babičku, aby se tak stal symbolikou Vánoc, štědrovečerní večeře. *„...fotil jsem to s bleskem na 4 ploché baterky, je to brutální. Ta babička jak podřízla ty kapry ve vaně, tak byla celá rudá od krve. Babička vraždí kapra. To jsem neřešil světlo, jestli tvrdé nebo měkké, bylo pro mě důležité, aby bylo vidět, co vidím...“ (*tady můžeme vycítit první sympatie k pozdější Šperlově subjektivnější formě dokumentu). Jak sám autor

komentuje: *„Jestli je někde bod zlomu dokumentu, tak pro mě to byly tyto Vánoce, kdy babička vraždila kapra*."

Daniel Šperl se narodil 12. dubna 1966 v městě Táboře do rodiny Václava a Evě Šperlovým. Jeho otec Václav Šperl (zemřel v roce 1980 po vážné nemoci) pracoval jako vychovatel na učňovském středisku a sám byl nadšeným amatérským fotografem a členem táborské amatérské skupiny Ekran. Daniel tak již od svého raného věku mohl pozorovat tátu, jak zvěčňuje rodinné momentky, a byl při tom zázraku, kdy se z negativu dá udělat pozitiv. Fotografie je věc tajuplná, zvláštně voní, podivná to věc, kterou si člověk ihned zamiluje. Mladý Daniel Šperl dostává od otce svůj první fotoaparát. *„...můj první foťák byl na svitkový film 6x9 Kodak Junior 620, s tím jsem chodil na základce na výlety..."*

Maminka Eva studovala knihovnictví a výstavnictví (aranžér výloh). Byla zaměstnána jako knihovnice (tady můžeme spatřovat počátky Danielovy systematičnosti a pečlivosti, které využívá ve svém rozsáhlém fotografickém archivu a také *„...koupím si knížku a zabalím ji do fólie..."*), později začíná pracovat na okresním národním výboru, kde bylo její náplní spravovat chráněné domy na Táborsku.

Štědrý den v Táboře, rok 1977.

IV. Fotografem časopisu Palcát

aneb první zveřejněné fotografie

„Fotograf má podávat svět v obrazech, má býti kronikářem i účastníkem života lidstva.“
(Josef Čapek: Nejskromnější umění)

Pro Daniela Šperla se brzy stává fotografie důležitým nástrojem vizuálního a technického průzkumu. Žádná pouhá kratochvíle, ale vážně míněné médium, které sahalo od uvážlivě vytvořeného snímku až po jeho vyvolání a zvětšení v temné komoře. Na základní škole se přihlásil do fotokroužku, kde měli bláznivé fyziky, kteří zkoušeli všechno možné. S nimi dělal pokusy s velkými induktory, zkoušel Sabatierovy efekty, různé solarizace, překrývání negativů nebo elektrogramy *„...byla to hra a stále to byla fotka...“* (inspirativní vlivy fotografů Man Raye, Christina Schada, Alexandra Rodčenka). Fotografie s názvem „Klokoty“ byla jeho první fotka do formátu 30x40. Tenkrát nebyl nikdo doma, z kuchyně si vytvořil temnou komoru, jak to viděl a dělal s tátou, zatemnil okna a pustil se do zvětšování sám. *„Měl jsem to ušmudlaný a několikrát jsem to předělával...“.* Začal číst odborné fotografické knihy, Ludvíka Součka a jeho knihu Speciální fotografické techniky, časopisy Revue Fotografie a Československá fotografie (po roce 1989 známý jako Fotografie magazín, který bohužel v roce 2009 svou vydavatelskou činnost ukončil). Po základní škole nastupuje do Gymnázia v Táboře. Mladý Šperl fotografuje v cirkuse,

Pokusy s citlivým materiálem, Tábor 1978.

V cirkuse, Tábor 1982.

život ve městě, fotografuje lidi, které potkává na svých putováních za obrazem. V patnácti letech získává novinářský průkaz a nadšeně pořizuje reportážní snímky pro místní okresní noviny Palcát (někdy jich bylo i osm najednou).

„...mám zápisník, když jsem publikoval fotky v Palcátu, tak jsem si je vystřihoval a lepil, včetně lístečků 30Kčs honoráře za publikovanou fotku, z toho se srazila daň 10%, takže jsem dostal 27Kč.“

Po gymnáziu odchází Daniel Šperl do Prahy na ČVUT Fakultu strojní.

Zápisník, publikované fotografie Daniela Šperla v táborských novinách Palcát.

Výstřižky ze zápisníku Daniela Šperla.

Jméno
ŠPERL
Daniel
obč. průkaz č.
834334 CU-80

JE EXTERNÍM
SPOLUPRACOVNÍKEM
PALCÁTU

V Táboře ..... PALCÁT redakce okresních novin
Ved. redaktor: ..... Tábor

Novinářský průkaz táborských novin Palcát.

V. Člen fotoskupiny Ekran

aneb plný energie

„Každý umělec by vlastně měl znát všechny techniky, aby svoje umělecké myšlenky mohl všestranně vyjádřit. Hlavně tedy fotografii."
(František Drtikol: Oči široce otevřené)

Tak jako jeho táta se stává v roce 1982 členem táborské skupiny Ekran. Byla to amatérská tvůrčí skupina, která vznikla v Táboře v roce 1973, kde se scházeli jednou měsíčně stejně nadšení lidé (např. Slávek Hanáček, Bohumír Langmaier, Jaroslav Novotný, Pavel Holba, Miroslav Zámečník), kteří své fotografie mezi sebou konzultovali, vyměňovali si zkušenosti, sdělovali novinky o fotografii a fotografické technice, ale také pořádali výstavy fotografických kolektivů, ať už na základě společenského tématu nebo regionu. Zapojovali se do soutěží s celostátní účastí a soutěží klubových, tak zvaných Mapových okruhů (fotografie se posílaly v kruhu mezi jiné fotokluby). Hodnotící porotci byli sami členové fotoklubu. Každým rokem tak měla tehdejší ČSSR svého vítěze v amatérské fotce. V roce 1986 získal Daniel Šperl první místo v této celostátní soutěži, kde tématem bylo „Mládí", se snímkem „Plní energie". V porotě předsedali tehdy Milan Borovička a Miroslav Bílek. Pro Šperla začalo období úspěchů a pravidelného vystavování se skupinou Ekran.

Šperlova vítězná fotografie „Plní energie", Plzeň, roku 1986.

Práce členů skupiny byla ještě navíc spojená zadaným tématem (Na konci města, 40 let života v míru, Člověk a příroda, Rok hudby). S výstavou vychází také vždy malý katalog, kde každý člen má jednu svoji fotografii, doplněnou textem k danému tématu.

„...ač je na první pohled individualita autorského rukopisu každého z vystavujících zřetelná, prvořadá je shoda v pojetí fotografování jako takového, jež dovoluje přenést snímky všech autorů na společného jmenovatele – tedy vystavit je spolu...“ (text z katalogu Ekranu z roku 1986). Je zajímavé vidět, jak s postupem času si Daniel Šperl pomalu vytvářel svůj fotografický rukopis (vržené stíny, odrazy v zrcadlech).

Praha 1985

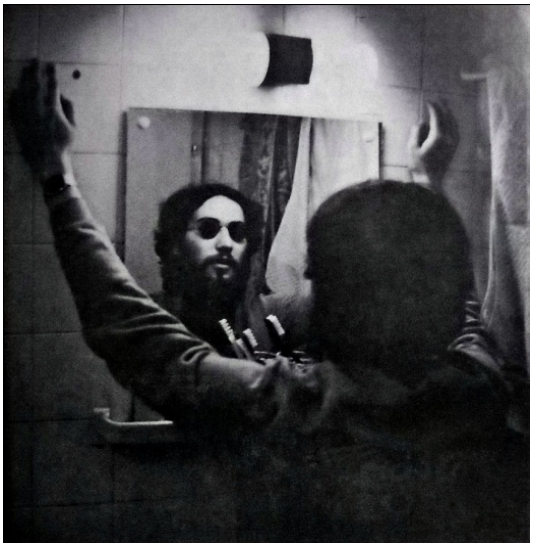

Praha 1989

O amatérské fotografii, o systému amatérské klubovní fotografie jsme si s Danielem Šperlem hodně povídali. Sám jsem ve svých fotografických začátcích navštěvoval hodonínskou skupinu Kontakt. Avšak překáželo mně to věčné soupeřivé usilování o medaile, debaty nad technikou, fyzickým provedením snímku, snaha po perfektnosti udělání. Daniel Šperl, stejně tak jako další jeho kolegové (fotografové) z fotoklubu Ekran (Slávek Hanáček, Bohumír Langmaier, Jaroslav Novotný), svou tvorbou, svou spontánností, odhodláním a odevzdáním se jednomu oboru však přesahuje rámec amatérské fotografie. Po nějaké době nastal postupně okamžik osamostatňování. Kluby fotografů amatérů se mění se změnou režimu po roce 1989 a na spoustě míst České republiky, stejně jako i táborská skupina Ekran, se rozpadají. Soustředěné úsilí na jedno téma, odevzdání se jednomu oboru, riskování, vyjadřování vlastních pocitů, to myslím, že dělá fotografa, jakým se Daniel Šperl rozhodl být a věnovat se tomuto odvětví vážně a snad i celoživotně.

Rozjímající, vzpomínající Daniel Šperl, Praha, únor 2010 foto Petr Drábek.

VI. Student na Institutu výtvarné fotografie

aneb cesta ke skutečnému cíli

Jsme na jedné lodi, se kterou plujeme přes oceán nevědomostí. Na lodi je zkušená posádka a zkušený kapitán, učitel, a do plachet duje příznivý vítr.[5] Svou fotografickou cestu, mám na mysli teď Šperlovo studium fotografie ve všech směrech, její možnosti, nalézání vlastního rukopisu a také seznámení se s dalšími fotografy, začal v roce 1986 přijetím na Institut výtvarné fotografie. V tehdejším Československu existovalo studium fotografie jen na pražské katedře fotografie Filmové a televizní fakulty Akademie múzických umění (dále jen FAMU), anebo na Institutu výtvarné fotografie „IVF" (dnes známý jako Institut tvůrčí fotografie v Opavě „ ITF"), který vznikl pod nálepkou Svazu českých fotografů v roce 1971 z iniciativy K. O. Hrubého a Bohumila Kabourka v Brně.

V roce 1982 převzal IVF Svazu českých fotografů po K. O. Hrubém fotograf Vladimír Birgus. Na škole vyučovali vedle Vladimíra Birguse také Milan Borovička, Miroslav Bílek, Miroslav Myška, Miloslav Stibor, Vojtěch Sapara, Antonín Branný, Tomáš Fassati, Miroslav Vojtěchovský, Aleš Kuneš a také Ján Šmok.[6] Znám spoustu fotografů, kteří prošli pod vedením těchto zkušených pedagogů, zmíním se o jménech nejznámějších českému publiku, jako jsou Jindřich Štreit (1975-1977), Václav Podestát (1985-1988), Petr Velkoborský (1985-1988), kteří v současné době působí jako pedagogové na Institutu tvůrčí fotografie.)

Během tohoto studia na IVF, kde se studenti a pedagogové scházeli jednou za dva měsíce na Horní Bečvě v chatě Tonaku, Danielovi Šperlovi začalo období plnění školních úkolů (tak jako později i na FAMU), období programového studia, jež jistě vedlo k jeho dalším a novým možnostem ovládnout řemeslo fotografie.

„...bylo to hezké období, mělo to svoji atmosféru, pamatuji si, jak nám tehdy ještě paní Birgusová vydávala lístky na oběd...." (dnes na ITF paní Mikolášová).

---

[5] Vědecké poznání duše, Šrí Šrímad A.Č. Bhaktivádanta Swami Prabhupáda, Hnutí Haré Kršna, 1985/str. 36.

[6] Teoretická bakalářská práce, Dokumentární fotografie na Institutu tvůrčí fotografie, na přelomu 2. a 3. tisíciletí, Petra Zůnová, Institut tvůrčí fotografie, Opava 2002.

Vedle běžných zadání, které musí plnit a které pravidelně posílá korespondenční formou (fotografie plastiky, portrétu, krajiny, zátiší atd.), fotografuje záznamy chodu života. Daniel Šperl vše pečlivě zaznamenává, v podobě lepeného fotografického deníku, v němž se nacházejí snímky i z tehdejší atmosféry na IVF. Fotografuje na folkovém festivalu Porta, své přátele na cestách, radosti, ale i smutky tehdejší doby. Vytváří vizuální deník malých příhod a životních dějů, které se stávají počátečním impulsem jeho dokumentární tvorby.

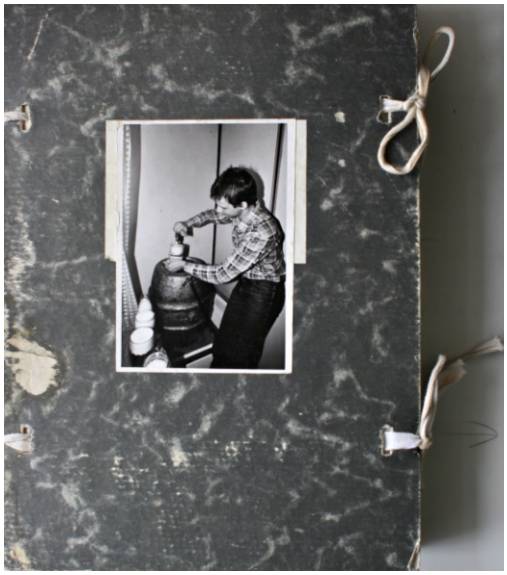

Šperlův deník z období na Institutu výtvarné fotografie.

Společné foto pedagogů a studentů Institutu výtvarné fotografie, chata Tonaku, Beskydy, rok 1986.

Pedagogové IVF Vladimír Birgus, Miroslav Myška, Milan Borovička, Vojtěch Sapara, rok 1986.

Volná zábava na IVF, Horní Bečva, rok 1986.

VII. Praha 1989

aneb dokument doby

„Každý z nás umí něco, co by měl a co by ten druhý nedoved, do důchodu máme daleko v indexu dvacet let…“ (Vladimír Merta: V indexu dvacet let)

Rujána
NDR, rok 1986,
foto Kateřina Švecová.

Jako mladý kluk chtěl být Daniel Šperl potápěčem. *„…dělal jsem přístrojové potápění u Svazarmu a to se dalo dělat jen u hasičů nebo u policajtů v poříčním oddíle, a proto mě napadla myšlenka jít k policajtům…“*

V roce 1988 Daniel Šperl nastupuje na povinnou vojenskou službu do Frýdku Místku k vojsku Ministerstva vnitra. Během této vojenské služby vše dokumentárně zaznamenává na svůj fotoaparát Pentacon-Six. Po pěti měsících Šperl opouští kasárna ve Frýdku Místku a stává se posluchačem praporčické školy MV ČR v Praze. Nadále pokračuje ve svém studiu na Institutu výtvarné fotografie a využívá takto strávenou dobu pro další vlastní umělecký rozvoj. Daniel Šperl dále fotograficky tvoří. Stále fotografuje život kolem sebe, plní školní zadání na IVF, fotografuje život na policejní škole a také fotografuje demonstrace, které byly vyhroceny politickou situací v zemi v lednu, srpnu a říjnu roku 1989, na nich je vidět, že nejde už jen o chrabrost příslušníků pluku. Vytváří dokument, dokument doby, kterým ukončuje svoje studium v roce 1990 na Institutu výtvarné fotografie svou závěrečnou prácí nazvanou „Praha 1989“. Po roce 1990 Daniel Šperl na policejní škole nadále zůstává, začíná pracovat s filmem.

„…některé filmy byly už vyrobené. V učebnách byly projekce, promítalo se na 16mm film přes zrcadlo na matnici, jako klasický film. A tyto technologie šly s novou dobou do háje a všechno se přepisovalo na video. Já jsem seděl u kotoučů a přepisoval je na videa. Takže jsem manuálně makal rukama a do toho jsem dělal nový věci, které jsme točili, a tak jsem si poprvé osahal kameru…“

Tři roky pracoval ve skupině didaktické techniky, kde si rozšířil vědomosti nejen v oblasti filmové kamery, ale i ve střihu a v celém procesu výroby s filmem spojeným. Seznámil se tak podrobně s tvorbou dokumentárních filmů, kterou pak využívá při realizaci ve své vlastní tvorbě a při realizaci dokumentů pro televizi. Seznamuje se kompletně s filmem, s prací kameramana, což se stalo později Šperlovým každodenním chlebem.

Předstihnu teď deset let autorovy životní dráhy k výstavě, která je s tímto obdobím úzce spojená. Píše se rok 1999 a na Staroměstské radnici a Komorní galerii Domu fotografie Josefa Sudka v Praze probíhá výstava „Rok 1989 OČIMA FOTOGRAFŮ“, připomínající dramatické události, které vyústily v politickou proměnu doby. Jejími kurátory byli Daniela Mrázkova a Vladimír Remeš. Mezi dvěma desítkami vystavujících fotografů byli, např. Lubomír Kotek, Jan Šibík, Radek Bajgar, Karel Cudlín, Jaroslav Kořán, Josef Ptáček, Herbert Slavík, Petr Matička, Petr Zhoř, Jan Saudek, Jan Ságl, Jaroslav Kučera, Jan Jindra, Jiří Všetečka, Jan Šilpoch, Roman Sejkot a řada dalších, byl také Daniel Šperl se svými snímky z demonstrací, o které jej požádala Daniela Mrázková, neboť jí pasovaly do celkové koncepce výstavy. V den zahajování výstavy Šperlovy fotografie však vyvolaly velký rozruch. Zúčastnění autoři a hosté nesouhlasili s uvedením těchto fotografií, pořízených z druhé strany fotografem Danielem Šperlem, který sloužil v té době u Ministerstva vnitra. Nehodily se na výstavu, která symbolizovala svobodu a násilí páchané na ní tehdejším totalitním režimem v ČSSR. Pohotová politicky programová média se pak o tuto, ne moc příjemnou atmosféru na výstavě, o vystavované fotografie a osobu Daniela Šperla náležitě postarala (z podobných věcí si tak přeci vytvářejí reklamu pro své noviny). Daniel Šperl je fotograf-dokumentarista, který zaznamenával, i když z druhé strany, tehdejší pohnuté události v pražských ulicích, co bylo „Tenkrát na východě“.

Mému srdci jsou blízké spíše fotografie jiného obrazu od Daniela Šperla, např. dlouholeté téma „Všední slavnosti“, „Mongolsko“, cyklus „...bez hranic“ anebo jeho subjektivní dokument „Životní styl Ameriky“ a další jeho podobně laděné dokumenty z Francie, Japonska, Maďarska a Islandu. Fotografie tohoto žánru i dokumenty doby Daniela Šperla „Praha 1989“ tady ale jsou a stejně jako i v jiných oblastech fotografie i zde jde o význam.

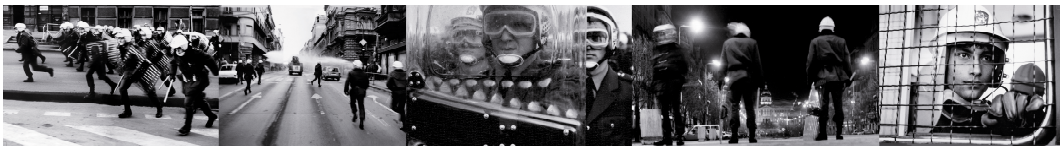

Praha 1989.

Vzpomněl jsem si na jeden citát, který se píše v knize Jitro kouzelníků od Jacquese Bergiera a Louise Pauwelse: „I skličující doba je hodna úcty, neboť je dílem nikoli lidí, ale lidstva, tedy tvořivé přírody, která může být krutá, ale není nikdy nesmyslná. Jestliže je doba, ve které žijeme, krutá, máme o to větší povinnost ji milovat, pronikat ji svou láskou, až odsune těžké masy hmoty, která nám skrývá světlo zářící na druhé straně.“[7] I přes to všechno Daniel Šperl nikdy nepřestal věřit v tvořivou sílu, nepřestal doufat, že spatří světlo za těžkými masami hmoty ve světě, který podle mého názoru změnil život většiny z nás.

„Nesmíme moc počítat s Bohem, ale možná, že Bůh počítá s námi.“[8]

[7] Jitro kouzelníků, Jacquese Bergiera, Louis Pauwels / nakladatelství Svoboda 1990 / str. 8
[8] Jitro kouzelníků, Jacquese Bergiera, Louis Pauwels / nakladatelství Svoboda 1990 / str. 9

VIII. Období na FAMU

aneb poznal jsem Jindřicha Štreita

**Viktor Fišer,
Alena Dvořáková,
Pavel Dias,
Libuše Rudinská,
Daniel Šperl,
v den výstavy „25 + 5“,
v Chebu 1996.**

Období, ve kterém Daniel Šperl strávil svá léta studiem na FAMU od roku 1991 až do roku 2008, tedy bezmála sedmnáct let, bylo plné tvůrčích aktivit. Podílí se na organizování fotografických a dobročinných projektů. Pod vedením fotografa a pedagoga na FAMU Pavla Diase dále fotografuje policejní školu a s cyklem „Den policejního koně“ nastupuje v roce 1993 jako řádný student na FAMU v Praze. Vytvořil si zde přátelské vazby s některými svými vrstevníky s Petrem Zinkem, Pavlou Hrachovou, Zdeňkem Stolbenkem, Libuší Rudinskou, Vlado Bohdanem, Alenou Dvořákovou a Viktorem Fišerem, Vukašinem Latinovičem, Bárou Vojtěchovou či Viktorem Kopaszem. Setkává se zde opět se svými bývalými učiteli z období IVF (Institutu výtvarné výchovy) Miroslavem Vojtěchovským, Antonínem Branným a Jánem Šmokem, který na FAMU Šperla učí teorii fotografie (teorii sdělování). Podniká své studijní cesty do Francie (1996), Japonska (1997) a Ameriky (1998), na kterých intenzivně fotografuje. Spolu zakládá fotografický časopis Advanced (dnešní Foto Video), kde byl po dobu tří let šéfredaktorem (1996-1999) a kde pro něj psali i tehdejší jeho pedagogové Pavel Schufler, Josef Krůs (kmenový redaktoři), Miroslav Vojtěchovský, Vladimír Birgus.

Jindřich Štreit, portrét z fotografování na Olomoucku, Rožnov pod Radhoštěm rok 1994.

Fotografie z titulní strany „Ateliér Jindřicha Štreita“, na fotografii jsou Libuše Rudinská a Daniel Šperl, Horní Loděnice rok 1994, foto Jindřich Štreit.

Rozhodujícím momentem pro Šperlovu tvorbu bylo seznámení se s fotografem a učitelem Jindřichem Štreitem, který v té době, v roce 1991 na FAMU v Praze začíná externě vyučovat (učí i na ITF v Opavě) a který se stává pro Daniela Šperla učitelem a rádcem. *„Jindřich Štreit přišel na FAMU, a jak rozložil své fotografie na stole, tak mě měl…“*

Po domluvě s tehdejším vedoucím katedry FAMU Miroslavem Vojtěchovským zakládá Jindřich Štreit netradiční formu výuky (v roce 1993) nazvanou „Ateliér Jindřicha Štreita “. Této výuky se většinou mohou zúčastnit jeden, dva, výjimečně až tři studenti. Za svým pedagogem přijíždějí do vesnice Sovinec (zde Jindřich Štreit žije se svou ženou Agnes), kde přímo v terénu po dobu sedmi až osmi dnů mohou sledovat jeho práci a společně s ním tvořit a sledovat jeho vzorovou linii na dokumentování života na vesnici.

Jednou z hlavních důležitých věcí, jež se J. Štreit své svěřence snaží naučit, je správně vnímat věci kolem sebe, jak se přiblížit k lidem, o čem s nimi

mluvit, kdy začít fotografovat, na co si dát pozor. Od roku 1993 s Jindřichem Štreitem Daniel Šperl fotografuje a objevuje téma vesnice a život v sociálních ústavech.

Na těchto Sovineckých dílnách se svými spolužáky Libuší Rudinskou, Pavlou Hrachovou, Vukašinem Latinovičem, Elke Schulze-Bisping, Zdeňkem Stolbenkem, Vlado Bohdanem v letech 1993-95 dokumentuje život na Olomoucku. Výsledek této práce, tohoto projektu („Lidé olomouckého okresu") propojuje FAMU s pracemi svých šesti studentů, s pracemi šesti studentů z ITF, kteří paralelně fotografovali v té době na Hlučínsku (projekt ITF započatý v roce 1994 „Lidé Hlučínska 90. let 20. Století"). Předkládají tak společně výsledek práce z let 1993-1996 prezentovaný poprvé na Letní filmové škole v Uherském Hradišti v roce 1996 s názvem „Ateliér Jindřicha Štreita" (k výstavě byl vydán katalog se stejnojmenným názvem)[9].

V té době se také účastní společné výstavy „25 + 5" (první výstava byla zahájena v Chebu v roce 1996), kde Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě oslavuje fotografickou dobu pětadvaceti let před a pět let po roce 1990. Daniel Šperl zde měl deset fotografií.

Fotografie, to je obraz skutečnosti, v níž určitý jedinec uplatňuje své tvůrčí schopnosti, vnímání světa, svůj um a cit. Dá se říct, že znamená subjektivní obraz objektivní reality. Tento svět vnímáme svými smysly. Vše co vidíme, slyšíme, cítíme, čeho se dotýkáme, po čem chodíme, co nás obklopuje, o čem se každodenně přesvědčujeme tím, že žijeme, je skutečnost člověka a to bez rozdílu, byť všichni neobdrželi zdraví rovným dílem. Život, to je člověk sám. Svět, do kterého jsme se narodili. Každodenní skutečnost i naše sny, minulost i budoucnost, úsměv i pláč, naděje i zoufalství. Jde jen o to, jak jej zobrazovat.

Vedle dokumentování života na vesnici pod vedením Jindřicha Štreita v jeho výjezdním ateliéru v Sovinci začíná Daniel Šperl pracovat také na dokumentování lidí s postižením žijících v ústavech sociální péče. Projektu, jehož název byl „Náš svět", se postupně (od roku 1993) zúčastnilo celkem jedenáct fotografů. Spolu s Danielem Šperlem, který se tomuto tématu

[9] Ateliér Jindřicha Štreita, katalog k výstavě studentů FAMU Praha a Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996

koncepčně věnuje celých pět let, to byli fotografové Jarmila Šimáňová, Vlado Bohdan, Garry Freeman, Elke a Vuk Latinovičovi, Nancy Bridges, Christof Höller, Björn Steinz, Kerstin Hacker, Walter Winkler. Projekt byl uzavřen výstavou a vydáním knihy se stejnojmenným názvem „Náš svět" v roce 1998. Celý projekt byl zaštítěn pod občanským sdružením ECCE HOMO, které provozovali manželé Eva a Jaroslav Kráčmarovi. Vznikly zde velmi silné fotografie této skutečnosti za zdmi sociálních ústavů, v nichž se promítá ono Šperlovo přirozené cítění a vidění světa. Některé Šperlovy fotografie mají atmosféru a jiné se vyznačují symbolikou, např. ve snímku malého kluka za ochrannou sítí a plyšového medvídka. Jeden je zajatý a druhý volný, na „svobodě" v rohu druhé postele. Jsou tam jako dva trosečníci, dorozumívají se beze slov. Anebo příběh dlouhovlasého kluka na vozíku, který se zastavil a rozhlíží se po krajině, právě teď chce být sám, sám s přírodou.[10]

Ústav sociální péče Víceměřice, rok 1998.

Ústav sociální péče Vincentinum, Šternberk, rok 2000.

[10] http:/www.grafika.cz/art článek Na krok od osudu, Alena Pacovská

Tématem byl Daniel Šperl natolik zasažen, že se mu věnuje po další tři roky (až do roku 2001) a to nejen fotograficky. V roce 1999 zakládá spolu se svým kamarádem Miroslavem Holoubkem Občanské sdružení Dagda. Cílem je zprovoznit nedaleko Vlašimi terapeuticko-pobytové centrum, ve kterém chtějí propojovat výtvarníky, hudebníky, divadelníky s aktivitami lidí s různými postiženími. Avšak z tohoto projektu zatím sešlo, nemají dostatek financí na jeho uskutečnění. Na konci roku 2001 Daniel Šperl tuto svou osmiletou práci na projektu o ústavech sociální péče uzavírá a za částečné podpory Ministerstva zdravotnictví České republiky vydává knihu s názvem „...bez hranic".

Na období fotografování s Jindřichem Štreitem Daniel Šperl rád vzpomíná. *„...tu jsme s Jindrou fotili a měli jsme už hlad a u lidí, kde jsme fotili, zrovna ohřívali v páře brambory pro čuníky, a tak jsme si vzali také..."*

„...líbí se mně ty jeho mimikry, jak se on dokáže přizpůsobit prostředí, jak si dovede povídat s lidmi o jejich problémech, ale ne povrchně, on to opravdu prožije..."

Jak Daniel Šperl sám říká: *„Jindřich Štreit mě mnohému naučil."* Váží si především Štreitova talentu, schopnosti navazování vztahů s lidmi a toho, že jim dokáže otevřít svoje srdce pro vzájemnou komunikaci a fotografování. Není však jednoduché pro Daniela Šperla, tak jako pro mnoho dalších Štreitových studentů, se od jeho vlivu odpoutat a získat si tak svůj vlastní fotografický jazyk.

Jindřich Štreit s klienty Ústavu sociální péče Víceměřice, rok 1998.

IX. Nalézání sebe samého

aneb životní styl

Počátky samostatného, osobitého fotografického projevu můžeme spatřovat u Daniela Šperla již od jeho první cesty v roce 1996, vedoucí za hranice České republiky na Akademii výtvarných umění v Toulouse (Ecole des Beaux-Arts) ve Francii. Jednalo se o výměnný pobyt s francouzskou studentkou Edvige z Toulouse (na katedře jí říkali Šperlová), kterou přijal Miroslav Vojtěchovský na jeden semestr na katedru FAMU. Vyměnili si nejen školy, ale i postele. *„Já jsem ji ubytoval v Praze a ona přenechala svou postel v Toulouse zase mně.“* Během zařizování kolem pobytu ve Francii a stálého fotografování na rozběhnutých projektech se přihlašuje na kurz francouzštiny a odlétá začátkem semestru do Francie.

Francie, země velkých básníků a spisovatelů, jakými byli François Villon, Jules Verne, Voltaire, Victor Hugo, Antoine de Saint-Exupéry, Jean-Paul Sartre, země původu uměleckých směrů impresionismu, dadaismu, kubismu, surealismu, kolébka vzniku fotografie. Zde po prvé 19. Srpna roku 1839 zpřístupňuje L. J. Mandé Daguerre fotografii pro mezinárodní využití, fotografové H. Lartigua a André Kertész vytvářejí v podobě deníku záznamy života Francie, Eugéne Atget vystupuje v divadlech na předměstí a fotografuje starou Paříž, Henri Cartier-Bresson přichází s termínem „rozhodujícího okamžiku“ a zakládá se svými přáteli legendární agenturu Magnum.

Z cyklu „Životní styl Francie“,
Toulouse,
Ecole des Beaux-Arts,
rok 1996.

Z cyklu „Životní styl Francie“,
Toulouse,
rok 1996.

Z cyklu „Životní styl Francie“,
Toulouse,
rok 1996.

Z cyklu „Životní styl Francie“,
Toulouse,
rok 1996.

Nakolik byl Daniel Šperl ovlivněn ve svém fotografování touhle Francií nám možná dokazují nejen fotografie, které si pořizuje ze svého prvního studijního pobytu, ale i jeho pozdější snímky z dalších pobytů v této zemi (do Francie se stále vrací). Jisté však je, že Daniel Šperl zde upouští od sociologicky zaměřených cyklů přesně vymezených skupin lidí a že do jeho tvorby vstupuje subjektivnější pohled na dokumentování života kolem sebe. Právě ve Francii, se začíná Daniel Šperl do svých fotografií promítat.

Fotografuje život na ulicích, prodavače, pouliční umělce, fotografuje studenty ve škole i na demonstracích, lidi odpočívající v parcích, pouliční prodavače, fotografuje tradiční francouzskou společenskou zábavu Pétanque (petang). Ve většině případů platí, že tam, kde začínáme se svým novým tématem, nacházíme se na začátku svého fotografování, seznamujeme se a jsme do značné míry okouzleni tímto prostředím, fotografujeme nejvíce. Buď zde vznikne základ pro naši další práci a tím hlubšího poznání, pronikání a posouvání se v daném tématu, anebo se vytvoří to nejlepší, co se dá z onoho místa, prostředí udělat. Dalšími snímky se pak už jen opakujeme a rozmělňujeme své pohledy, které vznikaly na začátku fotografování. Nosnou část fotografií z Francie nazvanou Danielem Šperlem „Životní styl Francie“ tvoří právě snímky z jeho studijního pobytu v Toulouse z roku 1996. Soubor pak doplňuje ještě některými dalšími jednotlivými snímky ze svých pozdějších návštěv Francie, tentokrát z Paříže, avšak už nemají takový půvab a okouzlení autora touto zemí jako na začátku (také možná proto, že autor navštěvuje zemi vždy už jen na pár dnů). Toto téma uzavírá Daniel Šperl v roce 2000.

Z cyklu „Životní styl Francie“, Paříž, rok 1996.

Poprvé tyto fotografie vystavil ve škole Ecole des Beaux-Arts v Toulouse (17. 12. 1996), kde tyto první zvětšeniny pověsil na šňůry a připevnil kolíčky na prádlo. Soubor byl viděn na mnohých výstavách v České republice (v Divadle Oskara Nedbala v Táboře - 1997; v kině Aero v Praze - 1998; v Kafe Samsa v Praze - 2004). Velmi dobře byl zařazen do Dnů francouzské kultury v roce 2001 v Českých Budějovicích. Fotografie byly vystaveny v Galerii Pod kamennou žábou a na zahájení přišli herci divadelní společnosti Kvelb a svým výstupem na chůdách tak navodili na nádvoří atmosféru typickou pro život v ulicích Francie. Výstavu zahajoval francouzský velvyslanec.

Daniel Šperl odjíždí z Francie před Štědrým dnem 18. prosince 1996. V České republice však dlouho nezůstává. Na FAMU (to byl ve čtvrtém ročníku) udělal povinné zkoušky, zápočty, připravil další číslo časopisu Advanced FOTO-VIDEO (který řídil po dobu pobytu ve Francii na dálku) a začátkem roku 1997 odlétá s Libuší Rudinskou do Japonska. Tuto cestu plánoval ještě dávno před tím, než uskutečnil svůj čtyřměsíční studijní pobyt ve Francii.

L'Ecole des Beaux Arts,
Instalace výstavy,
Toulouse, Francie,
rok 1996.

Vernisáž výstavy
„Životní styl Francie“,
Galerie pod kamennou žábou,
České Budějovice,
rok 2001.

Japonsko, země ovládaná řádem a slohem.

Na svou první návštěvu do Japonska byl Daniel Šperl pozván Japonskou fotografickou asociací a vybaven fotomateriálem od firmy Foma.

Zprvu mu tato kultura připadá cizí a nepochopitelná, avšak život v Japonsku si jej brzy získává. Stylizovaná gesta, která se promítají do všech tradičních obřadů, jež dávají tvar a rytmus nejvšednějším i svátečním dnům, Daniel Šperl začíná fotografovat, seznamuje se s „Životním stylem japonským".

„…když jsem v Japonsku řekl, že pocházím z České republiky, tak pomalu kdokoli na ulici říkal, jo, jo, to známe Emil Zátopek, Antonín Dvořák a Jindřich Štreit…."

Daniel Šperl však v Japonsku nejde cestou Jindřicha Štreita (myslím tou obrazovou). Zatímco Štreit se věnuje fotografování života na japonských vesnicích (svému celoživotnímu tématu vesnice), Šperl spíše pozoruje a zkoumá život kolem sebe, propojuje japonské tradice do současnosti, střetnutí japonské a evropské kultury, třeba prezentovanou výstavou Miloslava Kubeše, kterou zde sám uspořádal v roce 2008. Zatímco ve Francii vznikaly nejlepší snímky na začátku, zde se posouvá s časem, který tráví fotografováním na tomto tématu, v tomto prostředí, směrem dopředu, k lepším výsledkům, novým pohledům. Černobílé fotografie přinášejí poetickou výpověď autora do nadčasového dokumentu. Chlapec na síti trampolíny, jako by byl uvězněný za mřížemi, v kleci a pak nás zaujme vržený stín, pro nějž to neplatí, je uvolněný v materiálním blahobytu. Na nás zírající makak na kamenné zídce nám sděluje svobodu a dávné tradice této země. V přísném řádu japonských bambusových kmenů Šperl symbolizuje, že i zde může dojít k podlomení. Šperlův fotografický obraz nabývá rukopisu jemu vlastnímu a můžeme ho vidět v jeho pozdějším a dá se říct vrcholném cyklu „Životní styl Amerika".

„…jednou jsem se seznámil s mnichem, který bydlel v chrámu. Na základní škole učil historii Japonska, jeho žena zase kaligrafii. Když se vrátil ze školy, převlékl se do montérek a byl zahradníkem na své zahrádce. Spal jsem u něj ve spacáku na zemi. Pak jednou brzy ráno přišel, odtáhl stěnu, která byla za mnou, a já viděl, že jsem spal pod oltářem v tom chrámu. Byl to silný zážitek."

Kromě klasického snímání pro dokumentování života kolem sebe (formát 24x36mm) fotografuje také panoramatickým přístrojem Noblexem 6x12cm,

s kterým později také fotografuje na Islandu a v Americe. Tyto fotografie však nebyly nikdy zvětšované (panoramatické diapozitivy Tokia) a v archivu autora tak vyčkávají na dobu, kdy budou zařazené do samostatného fotografického celku. Stejně tak odpočívá ono velké množství nafotografovaného materiálu, pořízeného při dalších návštěvách Japonska a nikdy nepublikované. Známé jsou tak jen ty fotografie, jež ve svém začátku zvětšoval a mnohokrát vystavoval. Ale jak sám autor říká: *„Nechci se vracet zpět do dob, dělat vlastní archeologii, kdy jsem tohle fotografoval, to téma je uzavřené, chci jít dopředu, dělat nové věci.“*

Z cyklu „Životní styl Japonsko“ Kyoto, rok 1997.

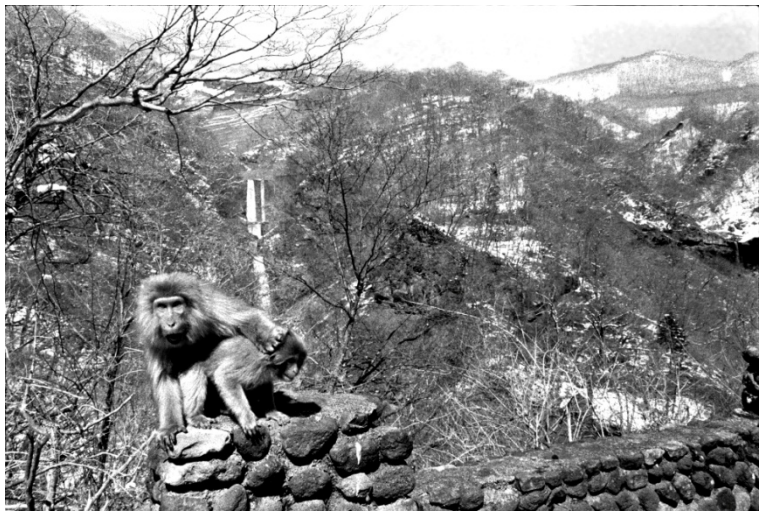

Z cyklu „Životní styl Japonsko“ Přírodní rezervace Nikó, rok 1997.

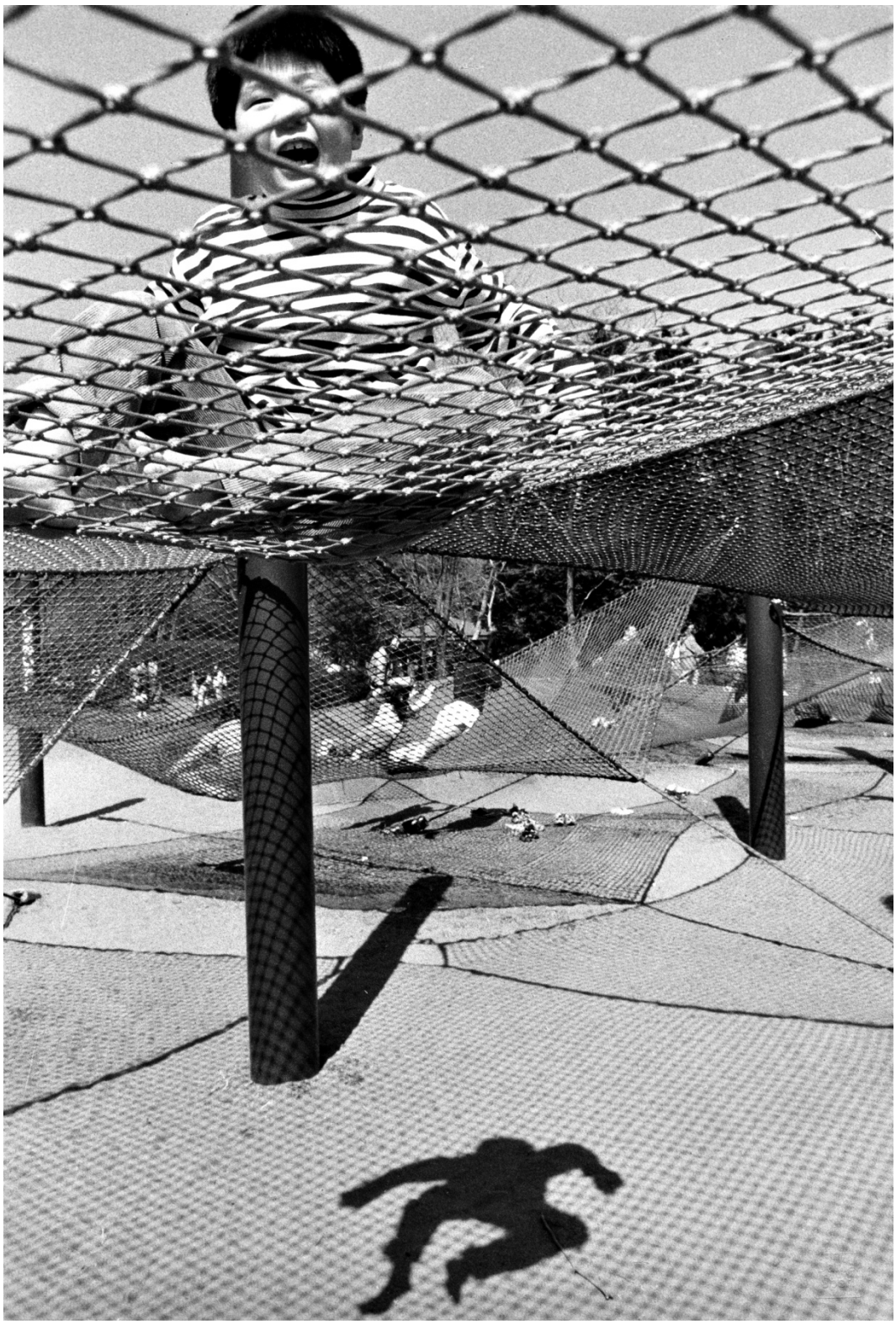

Z cyklu „Životní styl Japonsko“, Tokio, rok 1997.

Z cyklu
„Životní styl Japonsko“
Sapporo,
rok 1998.

Z cyklu
„Životní styl Japonsko“
Asahi Yama,
rok 1998.

Z cyklu
„Životní styl Japonsko“
Asahi Yama,
rok 1998

Z cyklu „Životní styl Amerika“, Pátá Avenue, New York, rok 2003.

Dílo, fotografie Daniela Šperla je ovládáno vnitřním řádem, který se projevuje v uspořádání a rozvržení objektu do ploch a prostoru, ve vyváženém gestu a pohybu. Do událostí a objektů vkládá svůj cit, dává sám sebe a toto dílo tak odkrývá svého tvůrce.

„Životní styl Amerika“. Jako by se zdálo, že Daniel Šperl něco stále hledá. Odpovědi na základní otázku života, vesmíru a vůbec.[11] I název díla, Šperlem objeveného fotografa-filosofa Miloslava Kubeše, „Člověče kdo jsi?“ nám prozrazuje, o čem přemýšlí a kam směřuje se svým dílem Daniel Šperl. Na začátku každé cesty je zvědavost. Jaká asi bude? Jak dlouhá bude? A bude se mi líbit? Dovede mě k cíli?

To, co Daniela Šperla v roce 1998 přivádí do Ameriky, je nejen dalším rozšířením jeho studia fotografie (magisterské studium na FAMU končí v roce 1999), ale také, a to hlavně, snaha vidět jakou zemí Amerika skutečně je. A velmi pozitivně jej překvapila. Uvolňuje se, fotografii se zde může věnovat naplno. Subjektivně interpretuje, nechává prostor pro vlastní pocity při pozorování amerického kontinentu. Fotografuje v Central Parku, Gay and Lesbien Parade na Market Street v San Francisku (který každoročně otevírají stovky žen na motorkách), Vánoce na 5th Avenue v New Yorku, v ulicích New Yorku a San Franciska (černošská dívka s bosýma nohama opřenýma o skleněnou stěnu, její obraz se zrcadlí, do fotografie vstupuje světlo, které má jen země na břehu moře), na pacifických plážích (kde především navozuje atmosféru daného místa), mírový koncert po pádu dvojčat v Golden Parku v San Francisku. Velkou roli mají vržené stíny, které zastupují často skutečné

[11] Stopařův průvodce po galaxii, Douglas Adams, nakladatelství Argo 2008

lidi, snímky nechávají prostor pro divákovu vlastní interpretaci. Na jeho snímcích přestává být sjednocující místo, mizí intimita malých komunit a nastupuje chladnější civilizační prostor.[12] I když se atmosféra Ameriky po 11. září roku 2001 změnila, stále ho přitahují aspekty životního stylu současných Američanů a nadále zůstává Amerika pro Daniela Šperla světem nekonečné fascinace a objevování.

Objevuje a obdivuje zde New Yorskou školu fotografie (nenápadného a milého Švýcara Roberta Franka, klasického Bruce Davidsona, expresivního Williama Kleina, Lee Freidlandera, Louise Faurera, tajemnou Hellen Levittovou, Lisette Modelovou a další fotografy New Yorské školy), jež se mu staly inspirací a o nichž také začíná psát svou disertační práci po přijetí do doktorandského studia na FAMU v Praze (v roce 2003), v ní se Šperl věnuje historii americké dokumentární fotografie od třicátých do šedesátých let 20. století. Při obhajobě své disertační práce na Akademii múzických umění Filmové a televizní fakulty v Praze v roce 2008 Daniel Šperl však neuspěl.

Tahle léta strávená cestou k završení doktorandského studia však nebyla zbytečná. Jak sám autor tvrdí: *„Stále se mám co učit a studovat…“* Daniel Šperl během tohoto studia poznal autory, jejichž přístup k sebevyjádření vlastního pohledu na tento svět naboural veškeré konvence fotografickému obrazu, jejichž fotografie spíš než organizovanost spojovala originalita, bezprostřednost. Tento přístup se stal nejen důležitým mezníkem pro dějiny fotografie, ale, a to hlavně, také i pro Daniela Šperla.

Z cyklu „Životní styl Amerika“, Los Angeles, rok 2000.

[12] Z textu k výstavě „Životní styl Amerika“ od Vladimíra Birguse.

Celkem Ameriku Daniel Šperl navštívil pětkrát (1998, 2000, 2003, 2004, 2010). Kam by se chtěl ještě vrátit a fotografovat, je stát Kalifornie. *„Tohle místo je mi energicky nejbližší…“*

Z cyklu „Životní styl Amerika“, New York, rok 2003.

Z cyklu „Životní styl Amerika“ Hellowen party, Castro, San Francisco, rok 2004.

Z cyklu „Životní styl Amerika“, San Francisco, rok 2000.

Z cyklu „Životní styl Amerika“, New York, rok 2003.

Z cyklu „Životní styl Amerika“, San Francisco, rok 2000.

Z cyklu „Životní styl Amerika“, San Francisco, rok 2000.

„…Poslední, co si pamatuju, utíkal jsem ke dveřím. Chtěl jsem najít cestu zpět k místu, kde jsem byl předtím, uvolni se…Vítej v hotelu Kalifornia, takové pěkné místo, taková pěkná tvář…“ (hudební skupina Eagles: Hotel California)

X. Uprchlíci a Všední slavnosti

aneb fotografuji tam, kde je mi dobře

„Tady je mé tajemství, je celkem jednoduché: dobré se dá vidět jen srdcem, to podstatné je pro oči neviditelné…“ (A. de Saint Exupéry)

Autoportrét, Walt Disney, Music Hall, Los Angeles, USA, rok 2004.

Po návratu ze svého studijního pobytu v Americe v roce 1998 se nadále věnuje fotografickému časopisu Advanced FOTO-VIDEO, kterému stále šéfuje a ve kterém usiluje o méně reklam a více textu o fotografii. Avšak pro neustálé neshody s vydavatelem svou dráhu redaktora fotografického časopisu Daniel Šperl v roce 1999 ukončuje. Přibližně ve stejnou dobu se také seznamuje přes svého kamaráda s filosofem Miloslavem Kubešem.

Pořádá řadu výstav o životním stylu ve Francii a v Japonsku, pracuje na dalších společných výstavách a projektech s Alenou Dvořákovou, Viktorem Fišerem, Jindřichem Štreitem (Všední slavnosti-hrad Zvíkov). S fotografy Adrejem Bánem, Karlem Cudlínem, Pavlem Diasem, Pavlem Štechou, Petrem Zinkem, Danou Kyndrovou a dalšími se účastní duchovně zaměřeného projektu k ukončení Desetiletí duchovní obnovy a svatovojtěšského milénia „Skryté poklady – liturgický rok“. Dokumentuje mezinárodní sympozium výtvarníků v Plasech (Limbo I, Limbo II, O počátku-klášter Plasy). Spolupracuje s Janou Böhmerovou, ředitelkou pražské Leica Gallery, která jej zastupuje např. na veletrhu fotografie Paris Photo. Účastní se společné výstavy „Magistři FAMU“ v Richterově vile Pražského hradu a „Objektivita“

v Galerii U Řečických v Praze, pořádanou katedrou fotografie FAMU. Během celé té doby fotografování a seznamování se s dalšími umělci i s lidmi, které fotografuje, si pomalu získal vlastní rukopis procítěných fotografií.
Fotografování v Americe bylo pro Daniel Šperla osudovým střetnutím se světem, který dává Šperlovi vnitřní svobodu bytí a tím prostor pro realizaci obrazu svého vnitřního světa, svých zážitků a pocitů, avšak je zde další prvek, jenž ovládá jeho tvorbu, a tím je Šperlův humanistický aspekt.

Jak zní stará dobrá fráze: „Doma je přece nejlíp."
Ve dveřích setřeseme zbytky svých cest, vrhneme se k lednici, s plnou pusou vykládáme každému, kdo je v doslechu, co a jak bylo na cestě, a sotvaže si vydechneme, ve spěchu si natáhneme pár suchých ponožek a opět letíme, pokračujeme za dalším poznáním.
V roce 1999 hledá Daniel Šperl nějaké nové téma. Ve spolupráci s Českým helsinským výborem fotografuje v uprchlických táborech ve Vyšních Lhotách, Zastávce u Brna, Červeném Újezdu, Bělé pod Bezdězem a v humanitárních střediscích Hněvotín, Zbyšov, Bruntál, Karlov, Hulín a Kašava. Daniel Šperl se tímto souborem fotografií pokouší o zprostředkování malého pohledu do prostředí, jímž prošla většina uprchlíků v České republice.

**Z cyklu „Uprchlíci"
Vyšní Lhoty,
rok 1999.**

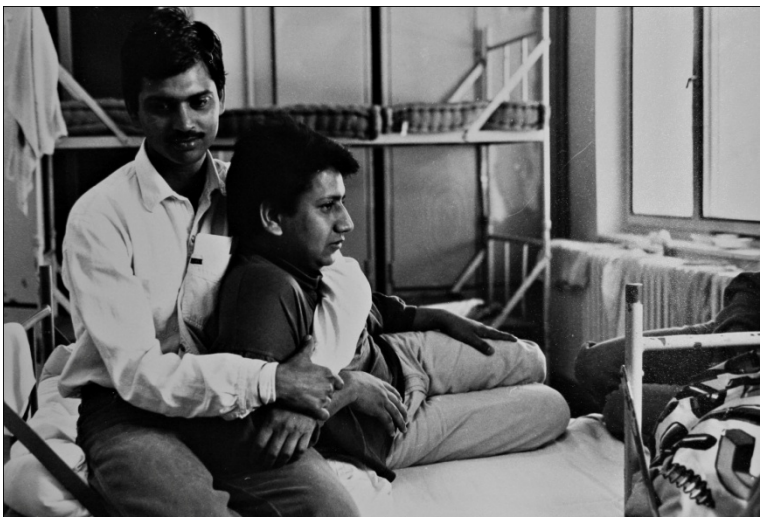

**Z cyklu „Uprchlíci“,
Vyšní Lhoty,
rok 1999.**

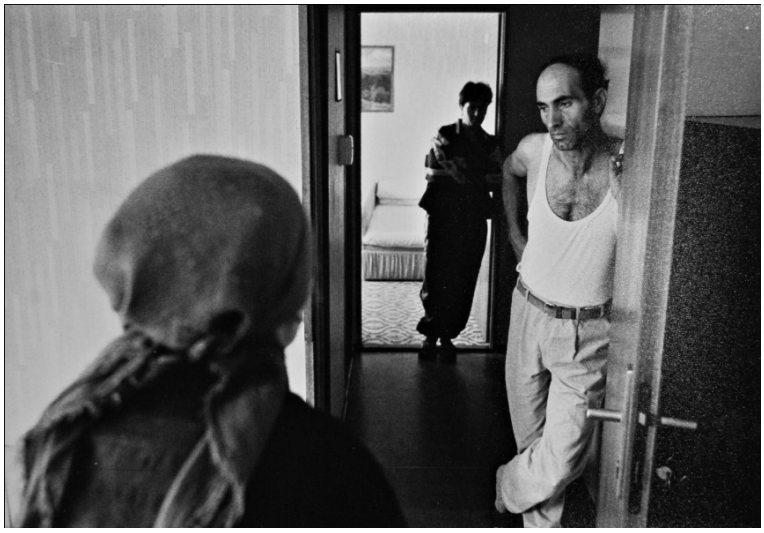

**Z cyklu „Uprchlíci“,
Bruntál,
rok 1999.**

Na tomto tématu pracuje s hlubokým vnitřním přesvědčením pomoci problému silou svého sdělení (mladý kluk se symbolizující holubicí-Vyšní Lhoty; dítě uzavřené v místnosti, koukající se přes zmlžené okno do dálky-Karlov; ženy čekající v karanténě v uprchlickém táboře, kdy 48 hodin nesmějí opustit budovu-Vyšní Lhoty; žena zasněně pozorující dění za prosklenými dveřmi-Zastávka u Brna). Po dvou letech fotografování v těchto humanitárních táborech „Uprchlíků“ téma opouští z důvodu povinnosti písemného svolení každého fotografovaného, které udává zákon na ochranu osobních práv. Tím u Daniela Šperla docházelo k nabourávání vytvořené atmosféry během doby jeho návštěv v těchto táborech. Škoda jen, že tak zkušený dokumentarista, jakým Daniel Šperl bezesporu je, tuto legislativu a starostlivé sociální pracovnice, přece jen neskousl a dál nepokračoval na vytváření svých snímků s velmi silným obsahovým sdělením. Pomineme-li

malou výstavu, kterou autor spolu s Českým helsinským výborem pořádá na místě zvaném Štvanice v Praze v roce 2002 při místním hudebním koncertu mladých lidí (fotografie pak daroval organizaci) a zařazením šesti snímků do Všedních slavností, jsou tyto fotografie českému publiku neznámé. Na druhou stranu svůj účel splnily třeba při získávání různých sponzorů a příspěvků.

Z cyklu „Uprchlíci“ Zastávka u Brna, rok 1999.

Z cyklu „Uprchlíci“ Vyšní Lhoty, rok 1999.

Daniel Šperl mně ukazuje archiv nejlepších nezvětšovaných věcí, nerad s tím manipuluje a nerad to někomu ukazuje. Nechce, aby se v tom lidé hrabali, já jsem výjimka. Prohlížíme si věci, které Daniel Šperl začal po roce 2003 přehodnocovat a dávat je do sjednoceného celku. Zjišťuje totiž, že nové a nové fotografie (do roku 2003), které přibývají, přestávají tvořit jednotný celek v kontextu s těmi starými cykly. A tak vzniká asi nejznámější Šperlovo dílo „Všední slavnosti“, vymezené hranicemi České republiky, vydané v témže roce (2003) nakladatelstvím Kant. V tomto díle, v této knižní publikaci, kde se nachází více než osmdesát černobílých fotografií, jsou zastoupeny projekty z Ateliéru Jindřicha Štreita, Lidé olomouckého okresu, Náš svět, …bez hranic, fotografie z táborů sociálních ústavů, z vesnice, ze Dne policejního koně a policejní školy a také snímky, které vznikaly při natáčení pro Českou televizi. Nejznámější a nejslavnější je asi fotografie muže v županu s kozou ve výskoku (herec Roman Skamene). Ale na tom nesejde, kdo je na fotografii a jak vznikla, zda je inscenovaná anebo ne. Důležité pro všechny vybrané fotografie je jejich propojení a sjednocení do jednoho celku.

Z cyklu „Všední slavnosti“ Tetín, rok 2001.

Z cyklu „Všední slavnosti“ Praha, rok 2002.

Sledujeme mezilidské vztahy, pozorujeme člověka v jeho opravdovosti, radostech i smutku, přirozenosti a všednosti. Máme zde možnost zamýšlet se nad naší cestou, nad vztahy člověka a zvířete, vztahy rodiče a dítěte a v neposlední řadě nad vírou, tolik chybějící v současné době mezi lidmi. A právě, jak už sám název nám napovídá, jedná se možná o dílo, v němž budou stále přibývat další a další fotografie života lidí, které Daniel Šperl na své cestě životem potká při jeho každodennosti a všednosti. Ať již při fotografování na cestě do práce, v práci kameramana pro televizi, při čase stráveném na své chalupě ve Vlašimi, na cestě za svými přáteli, vždy po nějaké době zjistí, že tento či jiný snímek je onou slavností člověka v jeho všednosti a že se jedná o příběh hodný zařazení do cyklu „Všedních slavností".

Z cyklu „Všední slavnosti" Zbynice, rok 2007.

Z cyklu „Všední slavnosti" Kašperské Hory, rok 2007.

Daniel Šperl ušel až sem svou dlouhou cestu. Je mladý a nadšený kluk, pln velké energie a jistě od něj můžeme čekat ještě spoustu hezkých hodnotných fotografií. Prošel Institutem výtvarné fotografie, absolvoval magisterské studium na Katedře fotografie FAMU a díky svému doktorandskému studiu se dokonale seznámil s americkou fotografickou scénou (stal se z něj odborník, historik na New Yorskou školu). Byl žákem vynikajících pedagogů, českých dokumentaristů Viktora Koláře, Vladimíra Birguse, Jindřicha Štreita, Pavla Diase, z nichž si Šperl vybral svému srdci nejbližšího, pro ono zvěčňování lidských osudů, pro jeho přirozený empatický sociální cit netvarovat, ale promlouvat, který zanechal hlubokou stopu v jeho tvorbě, svého učitele a přítele Jindřicha Štreita.

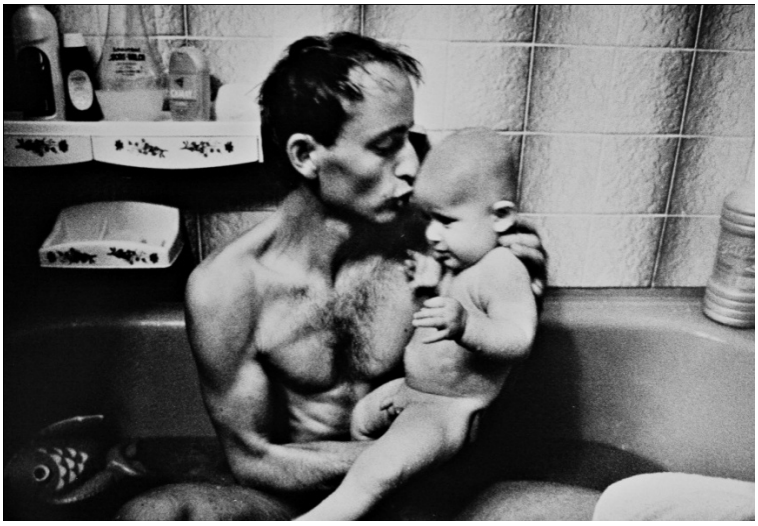

Z cyklu „Všední slavnosti“ Praha, rok 1992.

Z cyklu „Všední slavnosti“ Praha, rok 1993.

XI. Fotografie a film

aneb po cestě kameramana

„Ctižádostí kameramana bylo umět pracovat rychlostí válečného reportéra a kvalitou konkurovat obrázkům hraných filmů. A přitom být neustále v dobré kondici, aby mohl vláčet metráky zavazadel po celé zeměkouli…“
(Jan Špáta: Mezi světlem a tmou)

Autoportrét, Chlumín, rok 2009.

S filmem a kamerou Daniel Šperl začal pracovat od roku 1990 stříháním a natáčením krátkometrážních instruktážních filmů pro policejní školy. I v této sdělovací oblasti je cílevědomý a opravdový. Získává zkušenosti o řemesle kameramana. Především jej zajímá dokumentární film. V roce 1994 se účastní jako kameraman expedice na Island, kde natáčí pro televizi Novu svůj první větší dokumentární film „Island očima mořských ptáků“ (na 16mm materiál). Jednalo se o netradiční pohled na tuto přírodně mladou zemi z ptačího pohledu. Se svou kameramanskou výbavou se nechává připevnit pod křídla rogala a se zkušeným pilotem se vydávají na let islandskou krajinou. Během letu na křídlech rogala také fotografuje. Fotoaparát má občas připevněný na křídle a ovládá jej dálkovou spouští, vznikají tak paralelně dva různé dokumenty. Jeden filmový o Islandu s informací předem daného scénáře a druhý Šperlem extatické snímky z panenské krásy této země. Později v roce 1995 a 1996 vznikají podobné dokumenty. Tentokrát v zemích Laponska létá

s rogalem, natáčí dokument „Křídlo a pes“, s regatou ve Francii točí „ Námořníci bez moře“. I zde zaníceně fotografuje, ale jeho pořízené snímky mají profil vhodný spíše pro procházku hezkou krajinou. Daniel Šperl se chce však prezentovat jiným typem dokumentu, a tak tyto fotografie zůstávají v archivu tvůrce.

Autoportrét, Benátky, Itálie, rok 2005.

Je přinejmenším zajímavé propojení tvorby fotografa-dokumentaristy Daniela Šperla s jeho prací externího kameramana pro Českou televizi, Novu, Primu a HBO, pro něž po roce 2000 začíná natáčet celou řadu publicistických, sdělovacích, zábavných a dokumentárních pořadů.

Film a fotografie jsou dvě formy sdělení uměleckého projevu, začínající se navzájem propojovat a ovlivňovat v tvorbě Daniela Šperla. S kamerou pracuje především v terénu (jakožto přirozená věc pro dokumentaristu). Ve většině případů se jedná o pořady, mající časově dlouhodobé pokračován (např. pořady Kavky, Černá a bílá, Tady a teď, Fakta, Přesčas, Klekánice, Události, U nás v Evropě, Události v kultuře, Reportéři ČT, Přesčas s Ondřejem Neffem, Černé Ovce, Na vlastní oči, Výměna manželek, Občanské judo, a mnoho dalších. Ve své podstatě se jedná o pořady pro podívanou, takzvané obrazy sdělení, které nás informují o změnách společnosti způsobené jejím vývojem. Rozptylují nás od povinností a zaběhlé běžnosti každodenních dnů, ale ve své tvárnosti ovlivňují ráz vzdělávání a jsou inspirací našich všedních dnů příštích.

Změna, jež se projevila ve fotografické tvorbě Daniela Šperla ovlivněné několikaletou prací filmového kameramana, je jeho konceptuálnější přístup ke své nově vznikající tvorbě.

Daniel Šperl cestuje a natáčí (v Portugalsku, Francii, Maďarsku, Itálii, Finsku, Holandsku, Polsku, Německu, Rakousku a dalších státech) pro Českou televizi s režisérkou Petrou Ležákovou pořad „U nás v Evropě". Práce na tomto pořadu mu dala podnět k jeho dalšímu novému tématu, projektu o sjednocování Evropy, o tom, jak se pomalu mění a jak ztrácí státy svoji národní kulturu, identitu. Když mu čas dovolí a chce spočinout v některé zemi déle, vytahuje svou Leicu M7 a fotografuje „životní styl" dané země, ale snímaný v jiné obsahové rovině. I forma sdělení je jiná, má předem stanovený koncept. Vzniklé fotografie plánuje propojovat s natočeným vlastním filmem. Je to velké téma a hodně práce, hodně fotografování a natáčení. Držím palce.

Samostatnou Šperlovou disciplínou v oblasti filmu je dokumentární film. S režisérem Martinem Dostálem odjíždí v roce 2009 do Číny, kde se vydávají po malířových stopách strýčka galeristy Zdeňka Sklenáře (celkem navštěvují Čínu dvakrát) a natáčejí spolu dokument „Čína Zdeňka Sklenáře". Z dalších dokumentárních filmů, které jsou důležitým počinem Daniela Šperla v tvorbě filmové, opět ve spolupráci s režisérem Martinem Dostálem, jsou dokumenty: Fascinace hudbou a filmem z roku 2002 o režiséru Petru Weiglovi; Ring v Národním divadle v roce 2005 o čtyřech operách Richarda Wágnera; film o filmu Jana Svěráka „Kuky se vrací" a v roce 2006 pro galeristu Zdeňka Sklenáře natáčí dokumentární pořad o výstavách Františka Kupky v Mongolsku a Thajsku „Člověk a země, František Kupka". Ve spolupráci s režisérkou Petrou Ležákovou natáčí dokument o fotografovi a filozofovi Miloslavu Kubešovi (2008) a zatím neodvysílaný portrét o dvou fotografech Petrovi Zinkem a Viktoru Kopazsovi „Za obrazem" (2010).

„Při natáčení se seznamuji s lidmi, kteří pracují v zajímavém prostředí, a tam bych se později třeba i chtěl a mohl vrátit se svým foťákem, anebo se přes ty lidi někam dostanu...no ale, že bych se dostal s kamerou do parlamentu a pak tam fotil, to si nedokážu představit, to by bylo o život.“

„Fotím malým Contaxem, abych jej mohl mít v kapse, Leicu bych umlátil s kamerou na rameni. A také režiséři nemají rádi, když se rozptyluješ něčím jiným než natáčením, no a Contax je malý, sáhnu do kapsy a fotím...“

Gelért, Budapešť, Maďarsko rok 2005.

XII. Projekty, výstavy a Miloslav Kubeš

aneb fotografie žije, je-li viděna

„Prostřednictvím umění poznáváme, jak jiní vidí vesmír…“ (Abbé Prévost)

Dílo, výstava, projekt a prezentace, to jsou formy sdělení, ve kterých se odráží sám autor těchto oborů, tedy ten, kdo jej tvoří (fotograf, výtvarník, dramaturg a organizátor, kurátor), a ve kterých bychom měli mít předem rozmyšlené, komu a k čemu jsou určeny.

V rozsáhlém fotografickém díle Daniela Šperla není jednoduché stanovit, která z více než šedesáti autorských výstav, společných i skupinových expozicí a samostatných projektů, patří mezi ty rozhodující. Nemyslím, že by snad některá z těch mnohých výstav anebo projektů byly méně důležité. Ve svém základě nese každá výstava svoji podstatu, ať již pro tvůrce samotného, či diváka-vnímatele, anebo v tomto případě, kde hovoříme o fotografiích Daniela Šperla, lidí na fotografiích, tedy fotografových modelech a modelkách. V této kapitole se chci především zmínit o těch výstavách a projektech, jež považuji za podstatné a podnětné k dalším autorovým aktivitám.

Spolu s Bohdanem Holomíčkem, na vernisáži výstavy „Bylo vás pět, aneb pokus o autoportrét“, Praha 1996.

Významným momentem pro naši následující tvůrčí práci je okamžik, kdy dílo umělcovo je veřejně představené. Za tento moment v tvorbě Daniela Šperla (v roce 1981, tedy v létech nejmladších) můžeme pokládat reportážní fotografie z Táborska, které uveřejňuje v táborském deníku Palcát. Po létech fotografování svých blízkých, kamarádů, toulání se krajinou a fotografování z období svých studií se prezentuje v roce 1992 na FAMU v Praze svou první samostatnou veřejnou výstavou, kde předkládá dokumentární cyklus „Policejní škola".

Daniel Šperl je člověk hravý, rád experimentuje s možnostmi nabízenými fotografií. V době svého studia na FAMU fotografuje s panoramatickým fotoaparátem sám sebe a další přizvané, kteří chtějí být zvěčněni na snímku ne jenom jednou. Expozice je dostatečně dlouhá na to, aby každý fotografovaný oběhl kolem fotoaparátu a postavil se na předem určené místo. Daniel Šperl přebíhá celkem dvakrát, a tak zaujímá své místo na fotografii třikrát (na fotografii jsou vedle Šperla Libuše Rudinská, Alena Dvořáková anebo teta Karla). Toto hravé dílo „Bylo vás pět, aneb pokus o autoportrét" vystavuje v roce 1996 v Galerii Hermit v Praze.

„Bylo vás pět, aneb pokus o autoportrét", spolu s Dominique Barreau Hanibalve Stromovka, Praha rok1996.

Nejznámějším fotografickým dílem ve Šperlově tvorbě jsou „Všední slavnosti“, které byly také nejčastěji vystavovány. Celkem na patnáct výstav bylo uspořádaných například v Moravské galerii v Brně (1999), v divadle Oskara Nedbala v Táboře (2003), v galerii Fons v Pardubicích, ale také za hranicemi České republiky v Rakousku, Holandsku, Maďarsku a Japonsku. V roce 2008 na požádání svého kamaráda fotografa Miroslava Zámečníka vystavuje „Všední slavnosti“ na hradě Rabí. Na této společné výstavě s Miroslavem Zámečníkem, nesoucí název „Svět kolem nás a v nás“, Daniel Šperl představuje také zcela nové fotografie doplněné psaným slovem z pera básníka, spisovatele a duchovního myslitele žijícího ve Vědomí (v tzv. stálé meditaci), Jana Kofršta. Daniel Šperl vystavuje v konírně hradu Rabí a prostor sklepení kostela Rabí obývají fotografie Miroslava Zámečníka.

Instalace výstavy „Všední slavnosti“ Hrad Rabí, 2008.

„…pro mě je tento cyklus stále otevřený…“

O výstavě Životní styl Francie, která otvírala Dny francouzské kultury a byla pojata velkolepě v Galerii Pod kamennou žábou v Českých Budějovicích (2001), jíž se účastnil také francouzský velvyslanec, jsem se již rozepisoval v samostatné kapitole (Nalézání sebe samého, aneb životní styl).

„Když jsem fotografoval projekt „…bez hranic“, chodil do rodin, do stacionářů, do chráněných dílen, do kulturního centra Oáza, fotografoval jsem samozřejmě hlavně i pro ně. Fotky se pak používaly do různých výročních zpráv, a když se to hodilo, tak jsme uspořádali výstavu a vždy se to propojovalo s pracemi těch dětí, výrobky z keramiky, kresbami… a nějakým divadelním představením.“

Vernisáž výstavy „Lásky Edit Piaf + Mezi námi“, Klub Jelení, Praha 2000.

Propojení fotografií spolu s výtvarnými pracemi dětí s postižením vystavuje Daniel Šperl už v roce 1998 na společném projektu se svými spolužáky Jarmilou Šimáňovou, Vlado Bohdanem, Garry Freemanem, Elke a Vuk Latinovičovimi, Nancy Bridges, Christof Höller, Björn Steinz, Kerstin Hacker, Walter Winkler a s Jindřichem Štreitem v projektu Náš svět ve vile Portheimka v Praze.

S Občanským sdružením Dagda, které založil se svým kamarádem Miroslavem Holoubkem v roce 1999, a ve spolupráci s Centrem pro současné umění Agnes pořádá v roce 2000 v Galerii v Jelení projekt s názvem „Lásky Edit Piaf + Mezi námi“. Výstavu Šperlových fotografií a kreseb dětí s mentálním postižením zahájily dívky z Ústavu sociální péče Vincentinum ze Šternberku divadelním vystoupením Slavnosti v pralese. Daniel Šperl dává tomuto tématu důležitost a širší smysl, fotografie nabývají jiného rozměru. Celé toto téma sjednocuje, vydává knihu „...bez hranic“ (2001), spolupracuje s ústavem sociální péče Klíček. Téma „...bez hranic“ putuje nejen po České republice, bylo vystavováno např. na hradě Zvíkov a v Galerii Alstra v Praze (2002), v Galerii U Mloka v Olomouci (2003), ale i za hranice České republiky. Vystaveno bylo např. v Českém centru v Haagu v Holandsku (2007). S ústavem sociální péče Klíček je uspořádáno mnoho výstav, vždy propojených s pracemi dětí s postižením.

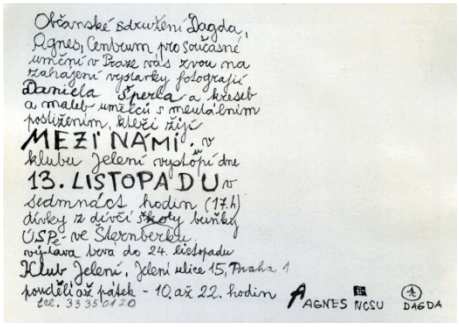
Občanské sdružení Dagda,
Agnes, Centrum pro současné
umění v Praze vás zvou na
zahájení výstavky fotografií
Daniela Šperla a kreseb
a maleb umělců s mentálním
postižením, kteří žijí
MEZI NÁMI v
klubu Jelení vystoupí dne
13. LISTOPADU v
sedmnáct hodin (17.h)
dívky z dívčí školy buňky
ÚSPe ve Šternberku
výstava trvá do 24. listopadu
Klub Jelení, Jelení ulice 15, Praha 1
pouděli až pátek - 10. až 22. hodin
tel. 33350120
AGNES NCSU DAGDA

Pozvánka na výstavu.

Ústav sociální péče Vincentinum, Šternberk, rok 2000.

V roce 2005 se Daniel Šperl seznamuje s japonskou fotografkou Yoshimi Yokoyama. Ze Šperlových fotografií je nadšená, je mu dobrým rádcem při výběru fotografií, pomáhá mu s projekty a výstavami, na kterých se také sama podílí. Ke Šperlovým čtyřicátým narozeninám v roce 2006 organizují na několika místech výstavy, takový malý fotografický festival Daniela Šperla. Obsadil celou ulici Školskou. V čajovně vystavuje „Životní styl Japonska“, menší část z cyklu o Americe představuje v Café Therapy a tu hlavní o „Životním stylu Ameriky“, větší ve svém rozsahu a celku, vystavuje ve dvoře Multikulturního komunikačního prostoru na Školské 28. V kině Světozor poprvé také prezentuje dílo fotografa Miloslava Kubeše „Člověče, kdo jsi?“.

„S Yokki jsme několik nocí nespali v tom finišování, zvětšování a rámování, duben v roce 2006, neskutečný to bylo, ale krásný…“

Instalace výstavy „Životní styl Amerika“, Multikulturní prostor, Školská 28, Praha 2006.

Člověk, filozof Miloslav Kubeš, do té doby autor neznámý. Jeho fotografie jsou dokumentem z šedesátých let dvacátého století. Ve svých dokumentárních fotografiích se Kubeš zabýval člověkem především po stránce sociologické. Jako filosof si své záběry teoreticky odůvodňoval a kladl si otázky, zda je možné zlomkem vteřiny fotoaparátu spatřit pod povrchem měnící se události lidských hodnot.[13] Daniel Šperl se s Kubešem poprvé setkal, když ukončoval své magisterské studium na FAMU. Jezdil za ním konzultovat filosofické teorie nad svou diplomovou prací. Při návštěvách si spolu také povídali o fotografii.

[13] Miloslav Kubeš, Člověče, kdo jsi?, Daniel Šperl, nakladatelství Kant, Karel Kerlický, 2010

„...prohlížel jsem si jeho snímky a mě velice zaujala jedna fotografie, pak jsme se neviděli asi pět let, ale ta fotografie se mně vtiskla do paměti, a tak jsem mu po těch letech zavolal, že bychom si mohli vyměnit fotografie. Nepamatoval si však, která to byla, a přebíral přede mnou nafotografovaný materiál a já zjistil, že tam má spousty zajímavých věcí...“

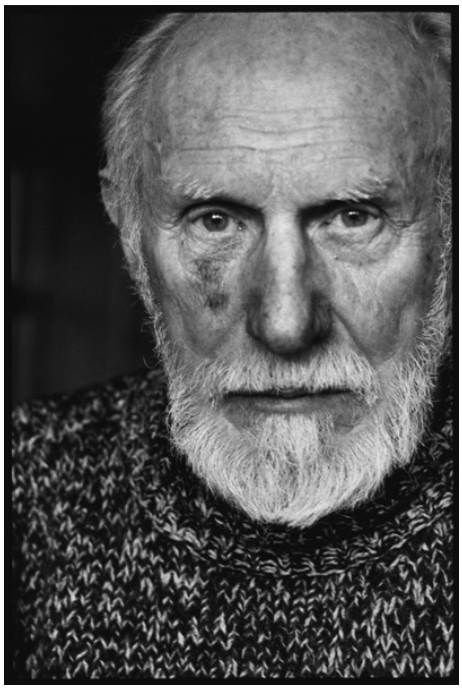

Portrét Miloslava Kubeše, Praha, rok 2005.

Fotografie Miloslava Kubeše z 60. let 20 stol, Praha.

S fotografkou Yoshimi Yokoyama se pustili do zpracovávání celého rozsáhlého Kubešova díla. Po roce 2006 Kubešovo dílo Daniel Šperl prezentoval v Domě umění v Opavě (2008), v Obecní galerii Beseda v Praze, v Japonsku a v Holandsku (2009). Kubešovy fotografie našly své místo i na výstavě „Tenkrát na východě“ uspořádané kurátory Vladimírem Birgusem a Tomášem Pospěchem v roce 2009 v Domě U Kamenného zvonu v Praze. Je velká škoda, že Česká televize tak dlouho odkládala uvedení Šperlova natočeného dokumentárního filmu o Miloslavu Kubešovi, který jej nestihl už zhlédnout. Miloslav Kubeš zemřel v roce 2008. V roce 2010 vychází z nakladatelství Kant fotografická publikace, dílo tohoto znovuobjeveného autora Danielem Šperlem „Člověče, kdo jsi?“.

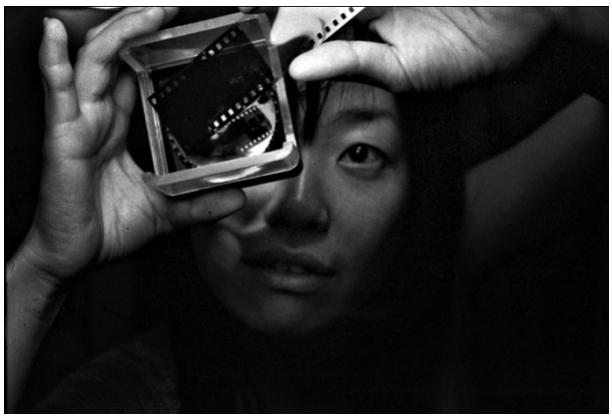

**Yoshimi Yokoyama,
Praha,
rok 2007.**

**Yoshimi Yokoyama
při instalaci výstavy
Miloslava Kubeše
„Člověče, kdo jsi?“,
v Českém centru,
v Tokiu v Japonsku,
rok 2006.**

XIII. Plasy, Litomyšl a Pražské jaro 68

aneb fotografie na zakázku

Autoportrét (výřez z negativu 9x12 cm), Stromovka, Praha, rok1996.

Aby se dílo propojilo v oblasti umění k široké veřejnosti, pořádají se divadelní slavnosti, fotografické festivaly, hudební festivaly, výtvarná symposia. Přijíždí celý televizní štáb, aby kulturní akci mediálně podpořil, a nechybí samozřejmě ani pan fotograf, aby svým uměleckým okem vše řádně zdokumentoval, zadržel ve svých snímcích ony neopakovatelné momenty, atmosféru festivalů, sympozií.

Jedním z dalších důležitých, význačných a podstatných momentů v tvorbě Daniela Šperla (stejně důležitým počinem pro jeho tvorbu, jako bylo seznámení s fotografem Jindřichem Štreitem) bylo dokumentování mezinárodních výtvarných sympozií, pořádaných v cisterciáckém Klášteře v městečku Plasy Centrem pro Metamedia a Nadací Hermit. Celkem sedm let (1992 až 1999) jezdil a pravidelně se setkával s výtvarníky, např. Margitou Titlovou, Jiřím Černickým, Thomasem Richardem, Abrahamem Eliatem, Danielem Sneppem, Maxem Streicherem, Šárkou Sedláčkovou, Alešem Hnízdilem, Jimmiem Durhamem, Alexanderem Moustem, Davidem Millerem, Johnem Reardonem, Janem Svobodou, Irenou Stehli, Petrem Niklem, Martinem Zetem, Magdalénou Sadíkovou, Ivošem Kornatovským, Martinou Tomáškovou a Milošem Vojtěchovským, duchovním otcem celého projektu, a s mnoha dalšími umělci, které nejen fotografuje-dokumentuje, ale také

s nimi tráví dlouhý čas debatováním a hloubáním, jež jej posouvá dál do tajů nekonečné cesty života umění. Ze sympozií jsou vydávány vždy katalogy s tvorbou výtvarníků i s fotografickou dokumentací Daniela Šperla a Gerta Ruytera z Holandska.

Světelná instalace, Jan Svoboda, Petr Nikl, Ondřej Smeykal a Pavel Mrkus, Hermit, Plasy, rok 1995.

V roce 2007 Jan Pikna (ředitel festivalu) požádal Daniela Šperla o zdokumentování mezinárodního operního festivalu „Smetanova Litomyšl". Po osm dní dokumentuje uměním naplněnou Litomyšl. Fotografuje nejen interprety festivalu, ponořené v koncentraci do sebe, ale zaznamenává celý průběh festivalu se vším, co k tomuto místu náleží - okouzlené návštěvníky v renesančním zámku, přípravy a zkoušky umělců, organizátory a kávou provoněná zákulisí, bohoslužby, ale i pochoutky z rautových sálů. „...přichází finále, vyvrcholení, necháváme se unášet tajemstvím soucítění a vše končí potleskem, uvolněním a radostí z uměleckého prožitku. Probouzíme se ze snu a vracíme se vnitřně obohaceni k reálnému životu..."[14] Tato slova jsou napsána v textu od Jindřicha Štreita v publikaci Foto Vivo a k nám promlouvají o kouzlu Smetanovy Litomyšle, o celé atmosféře a obrazovém sdělení fotografií Daniela Šperla.

[14] Z úvodního textu Jindřicha Štreita z knihy Foto Vivo, Smetanova Litomyšl, o.p.s. 2008 .

Smetanova Litomyšl,
ze souboru Foto Vivo,
rok 2007.

Smetanova Litomyšl,
ze souboru Foto Vivo,
rok 2007.

Smetanova Litomyšl,
ze souboru Foto Vivo,
rok 2007.

Na jaře v roce 1968 se v nejedné rozespalé domácnosti rozehrály tranzistoráky, ve kterých informovali občany Československé socialistické republiky o okupaci ruskými ozbrojenými silami. Na ulicích pobíhali zmateně lidé a ve strachu pokřikovali na ty, co nechápali: „Přijeli Rusáci!"

O tom, kdo a jaké měl své vlastní prožitky, historky a vzpomínky během této okupace, která měla rozhodující vliv pro nastávající období ve vývoji naší země, pojednává kniha „Pražské jaro Revisited 68". Je svědectvím o překročení určitého stupně intimity. Knihu vydalo Velvyslanectví České republiky v Nizozemsku a České centrum v nakladatelství Paseka v roce 2008. Najdeme v ní osobnosti portrétované Danielem Šperlem, které hrají výraznou roli v nejrůznějších oblastech života České republiky a Nizozemského království a ve vztazích mezi oběma zeměmi (např. Jiří Dienstbier, Bořek Šípek, Karel Vachek, Zdeněk Zavřel, Jef Helmer, Agaath Pescher, Václav Havel, Václav Klaus, Tomáš Rajlich, a další).[15]

Bořek Šípek,
ze souboru portrétů
pro knihu
Pražské jaro Revisited 68,
Praha 2007.

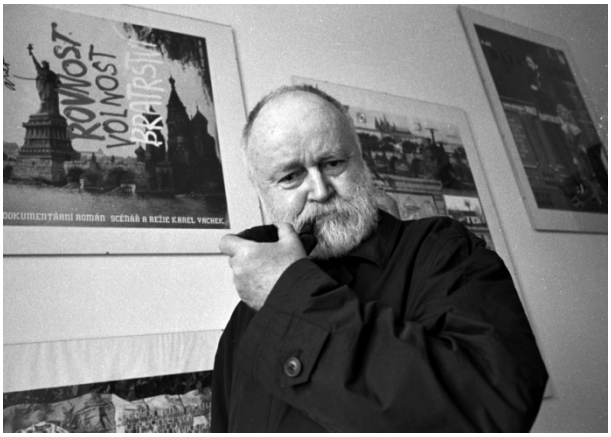

Karel Vachek,
ze souboru portrétů
pro knihu
Pražské jaro Revisited 68,
Praha 2007.

[15] Praagse Lente – Pražské jaro Revisited 68, vydalo Velvyslanectví ČR a České centrum nakladatelství Paseka 2008, parafráze z předmluvy Petra Mareše / str.11-12

IV. Závěr

aneb během této cesty

Všechno, co ve svém životě děláme, každá cesta, po které se rozhodneme jít, má svůj začátek a konec. Stejně tak jako i moje práce o tomto mimořádně zaměstnaném člověku, kameramanovi, organizátorovi a kurátorovi fotografických výstav, vášnivém sběrateli, ale především fotografovi Danielovi Šperlovi. Jeho dílo ani tak nevychází z formy, ale z vnitřního obsahu a poslání, je projevem lidského ducha, myšlení, vědění, touhy, radosti, posedlostí i vášní. Dává přednost stále fotografii černobílé před barevnou, jenž je protikladem v tvorbě současných fotografů. Šperl ve svých snímcích zobrazuje skutečnost člověka, skutečnost, kterou vždy odráží svým životním pohledem, svými zkušenostmi, svým tvůrčím sebevýrazem, svými vnitřními kvalitami. Jeho dílo bych nazval fotografiemi osobními, vznikají bez zakázky a komerčních cílů. Prostřednictvím svých fotografií nás uvádí do určitých lidských vztahů, do života mnoha lidí, jež na své cestě života, cestě fotografa, potkal. Svou práci kameramana, kterou vykonává, propojuje fotografiemi vlastních obrazů, dává mu svobodu pro jeho vlastní tvorbu, ale také nám dává přes své dokumentární filmy nahlédnout do světa jiných autorů (např. dokumenty s Petrou Ležákovou, o těch jsem se zmínil v samostatné kapitole - Fotografie a film). Za každým dílem a za každým obrazem se skrývá autor sám, kvalita je spojena s osobností fotografa, jiný fotograf, jiný úhel pohledu. Myslím si, že fotograf Daniel Šperl patří mezi ty fotografy, kteří tvoří náš český dokument. Má za sebou velké rozsáhlé dílo a je stále plný síly toho ještě mnoho udělat a naplňovat své fotografické poslání. Můžeme od něj jistě čekat ještě spoustu hezkých fotografií.

„Umělec má tvořit svobodně, povolovat jen duchu a být pánem nad hmotou; jen za takových podmínek se uskuteční pravá umělecká díla.“
(Ludwig van Beethoven)

Biografické údaje

1966	12. dubna, narozen v Táboře
1976	Od otce dostává svůj první fotoaparát na svitkový film 6x9 Kodak Junior 620
1980	Po dlouhé nemoci umírá otec Daniela Šperla, Václav Šperl
1981	První zveřejněné fotografie v táborském deníku, dostává novinářský průkaz
1982-1989	Členem amatérské táborské skupiny Ekran
1986-1989	Studium na Institutu výtvarné fotografie SČF Praha
1986	7. prosince, získává první cenu v soutěži fotografií s celostátní účastí, ve Frenštátu pod Radhoštěm, snímek „Plní energie“
1991-1993	Mimořádné studium na FAMU katedře fotografie
1992	První samostatná výstava na FAMU s dokumentem „Policejní škola“
1992-1999	Dokumentování mezinárodních výtvarných sympozií, pořádaných v cisterciáckém Klášteře v městečku Plasy Centrem pro Metamedia a Nadací Hermit
1993	Dokumentování postižených lidí žijících v ústavech sociální péče, „Náš svět“, zúčastnilo se celkem jedenáct fotografů
1993-1995	Fotografování v Ateliéru Jindřicha Štreita; se svými spolužáky Libuší Rudinskou, Pavlou Hrachovou, Vukašinem Latinovičem, Elke Schulze-Bisping a Zdeňkem Stolbenkem dokumentuje život na Olomoucku
1993-1999	Nastupuje do řádné denního studia na FAMU katedře fotografie
1996	Výměnný studijní pobyt na Ecole des Beaux-Arts ve Francii s Francouzskou studentkou Edvige z Toulouse
1996-1999	Spoluzakládá fotografický časopis Advanced, kde byl šéfredaktorem
1997	První návštěva Japonska do Tokia na pozvání Japonské fotografické asociace
1998-2010	Odlétá do Ameriky, fotografuje a poznává americký životní styl
1999	Obhajuje na FAMU katedře fotografie titul Magistra umění

1999	Ve spolupráci s Českým Helsinským výborem fotografuje v uprchlických táborech
1999	Se svým kamarádem Miroslavem Holoubkem zakládá Občanské sdružení Dagda
2001	První samostatná kniha „...bez hranic“
2001	Od roku 2001 pracuje jako externí kameraman pro Českou televizi, Novu, Primu a HBO
2001-2008	Student doktorandského studia na FAMU katedře fotografie, disertační práce „New Yorská škola fotografie 60. Let dvacátého století“
2003	Vychází druhá a nejznámější kniha „Všední slavnosti“ z nakladatelství Kant
2004	Přednáška na FAMU o Newyorské fotografické škole 1930 - 60, Praha
2008	Autorská kniha Foto Vivo, Smetanova Litomyšl
2009	Přednáška pro studenty Univerzity Texas, Praha

Samostatné výstavy

2010 **Foto Vivo**, Divadlo Oskara Nedbala, Tábor

2008 **Svět kolem nás**, hrad Rabí

Všední slavnosti, České centrum, Budapešť, Maďarsko

Všední slavnosti, České centrum Tokio, Japonsko

Foto Vivo, Soběslav

Foto Vivo, Zámecký pivovar, Litomyšl

2007 **Všední slavnosti**, České centrum, Haag, Nizozemsko

…bez hranic, České centrum Haag, kulturní centrum Dank en Hoop Leimuiden, Nizozemsko

Všední slavnosti, Výstava a autorský podvečer Sdružení občanů a přátel Malé Strany a Hradčan, Obecní galerie Beseda - Ars Pragensis, Praha

Senioři, Oblastní Charita Sušice

2006 **Životní styl USA**, Galerie Artistů, Kino Art Cihlářská 19, Brno

Životní styl USA, Školská 28, Komunikační prostor Praha

Životní styl USA, Café Therapy, Školská ulice, Praha

Životní styl Japonska, čajovna ve Školské ulici, Praha

Všední slavnosti, Kino Aero, Praha

Životní styl USA, Divadlo Ivana Olbrachta, Tábor

Všední slavnosti, České centrum Tokio, Japonsko

2005 **Všední slavnosti**, Galerie auf der Pawlatsche, Vídeň, Rakousko

Životní styl USA, Galerie G7, Ostrava

2004 **…bez hranic**, Obecní úřad, Strmilov

Klabzubova jedenáctka, Sál u Oukropců, Těchonice

…bez hranic, základní škola Chodov, Praha

Životní styl Japonsko, Kafé Orange, Praha

Životní styl Francie, Kafe Samsa, Praha

2003 **Všední slavnosti**, Divadlo Oskara Nedbala, Galerie Evárium, Tábor

Naši senioři, Oblastní Charita Sušice, Zámek Volšovy u Sušice

Všední slavnosti, Galerie Fons, Pardubice

…bez hranic, Galerie u Mloka, Olomouc

2002 **…bez hranic**, Galerie Alstra, Praha

…bez hranic, hrad Zvíkov

2002 **Uprchlíci**, ve spolupráci s Českým Helsinským výborem, poradnou pro uprchlíky, Štvanice, Praha

2001 **Pohoda**, spolu s výtvarnými pracemi výtvarníků s postižením, Dobrá trafika, Praha

Všední slavnosti, firemní stálá prezentace v prostorách firmy Gema

Životní styl Japonsko, Divadlo Tábor

Životní styl Francie, Galerie pod kamenou žábou České Budějovice

Životní styl Japonsko, Žlutá ponorka, Znojmo

2000 **Lásky Edith Piaf** + **Mezi námi**, spolu s výtvarnými pracemi výtvarníků s postižením, Galerie v Jelení, Praha

1999 **Životní styl Japonsko**, Kulturní scéna Interkamery 99, Praha

Všední slavnosti, Moravská galerie, Brno

Česko-francouzské dny, divadlo Oskara Nedbala, Tábor

Životní styl Japonsko, Galerie pod věží, Bílina

Všední slavnosti, RH bar, Žihle

1998 **Životní styl Japonsko**, restaurace Miyabi, Praha

Životní styl Francie, kino Aero, Praha

Životní styl Japonsko, kino Hvězda, Uherské Hradiště

Abeceda života, závěrečná diplomová práce FAMU - autorská kniha

S Fomou po Japonsku, Galerie Foma, Hradec Králové

1997 **Životní styl Francie**, Divadlo Oskara Nedbala, Tábor

1996 **Radost v Rozkvětu**, Šternberk

Bylo vás pět, aneb Pokus o autoportrét, Galerie Hermit, Praha

1993 **Den policejního koně**, FAMU, Praha

1992 **Policejní škola**, Divadlo Oskara Nedbala, Tábor

Policejní škola, FAMU, Praha

1990 **Praha 1989**, závěrečná práce IVF, autorská kniha

Společné výstavy

2009 **Česká fotografie 20. století,** Bundeskunsthalle, Bonn

2008 **Trienále**, Životní styl Amerika, Národní Galerie, Praha

Jeden den České republiky, výstava Mánes, Praha

Noci na nádraží, společně s Yoshimi Yokoyamou, divadlo Disk, Praha

Naši senioři, spolu s Oblastní Charitou v Sušici, MÚ Sušice

2007 **Noci na nádraží**, společně s Yoshimi Yokoyama, divadelní fotografie, hlavní nádraží, Praha

2006 **…bez hranic**, Písecká brána, Praha

Pocta Františku Kupkovi, zámecký letohrádek, Opočno

Nezapomenutelní absolventi, ŠVF Brno a IVF SČF, Opava

2005 **Pořád jsem to já**, spolu s J. Hankem, D. Hochovou, B. Holomíčkem, D. Kapráĺovou, L. Nimcovou aj. Štreitem Ambity kláštera františkánů na Jungmanově náměstí v Praze

Východ - západ, spolu s Jindřichem Štreitem, Gymnázium ve Štemberku

Česká fotografie 20. století, Městská knihovna, Mariánské náměstí 13, Praha 1

2004 **Prolínání**, vila Portheimka, Praha

Co možná ještě nevíte o ČR, společný foto projekt při příležitosti vstupu do EU, MZV ČR

2003 **Propojení obrazem / česká humanitární fotografie (1990-2000)**, Severočeské muzeum, Liberec

Z okraje do středu, fotografická akce dvou dnů, České Budějovice

Propojení obrazem / česká humanitární fotografie (1990-2000), Moravská galerie, Brno, Místodržitelský palác

2002 **Czech Documentary Photography**, výstava českých dokumentárních fotografů, kurátor Vladimír Birgus, Leica Gallery New York

Propojení obrazem / česká humanitární fotografie (1990-2000), Galerie G4, Cheb

Propojení obrazem / česká humanitární fotografie (1990-2000), České centrum Ministerstva zahraničních věcí, Moskva, Rusko

2001 **Propojení obrazem / česká humanitární fotografie (1990-2000)**, Národní univerzita J. G. Ševčenka, Kyjev, Ukrajina

2001 **Propojení obrazem / česká humanitární fotografie (1990-2000)**, Nejvyšší purkrabství Pražského hradu, Praha

2000 **Propojení obrazem / česká humanitární fotografie (1990-2000)**, Senát ČR, Praha

1998 **Objektivita, výstava** studentů Katedry fotografie FAMU, Galerie U Řečických, Praha

Všední slavnosti, spolu s J. Štreitem, A. Dvořákovou a V. Fischerem, Plasy

50 let komunistické devastace, areál Benediktského opatství, Rajhrad

Skryté poklady - Liturgický rok, hrad Zvíkov

Všední slavnosti, spolu s J. Štreitem, A. Dvořákovou a V. Fischerem, hrad Zvíkov

Náš svět, publikace spolu s výstavou, vila Portheimka, Praha

Magistři na FAMU, Richterova vila, Praha

Výstava děl věnovaných na podporu Informačního centra na podporu nadací, Golem

1997 **Ateliér Jindřicha Štreita**, Galéria K-91, Košice, Slovensko

25 + 5, Institut tvůrčí fotografie, Národní technické muzeum, Praha

O počátku, mezinárodní sympozium výtvarníků, Plasy

Okolo středu, spolu s I. Hlavinkou, J. Melzerem a J. Zoubkem, Malostranská Beseda, Praha

Skryté poklady - Liturgický rok, Dům umění, Brno

1996 **Ateliér Jindřicha Štreita**, výstava v rámci letní filmové školy, Uherské Hradiště

Nekonečná vernisáž, Galerie Hermit, Praha

25 + 5, Institut tvůrčí fotografie, Poznaň, Polsko

25 + 5, Institut tvůrčí fotografie, Štětín, Polsko

Klauzurní práce Katedry fotografie Famu, Palác Lažanských, Praha

Městské obscénnosti, spolu s Andrew Herserem, Praha

1995 **25 + 5**, Institut tvůrčí fotografie, Opava

25 + 5, Institut tvůrčí fotografie, Ostrava

25 + 5, Institut tvůrčí fotografie, Cheb

1994 **Lidé olomouckého okresu**, spolu s J. Štreitem a L. Rudinskou, Medlov

Lidé olomouckého okresu, spolu s J. Štreitem a L. Rudinskou, Horní Loděnice

1985-1989 společné výstavy s táborskou skupinou Ekran

Vybrané realizované projekty

2010 **„Člověče, kdo jsi?“**, fotografická publikace Miloslava Kubeše v nakladatelství Kant

2010 Filmový portrét dvou fotografů Petra Zinkeho a Viktora Kopazse v dokumentu **„Za obrazem“**, s režisérkou Petrou Ležákovou

2010 Dokumentární film **Nutnost volby**, režie Veronika Sobková

2009 Člověče, kdo jsi?, Kurátor výstavy Miloslava Kubeše, České centrum Tokio, Japonsko

2008 Ilustrace knihy **Pražské jaro Revisited 68**

2008 Člověče, kdo jsi?, Kurátor výstavy Miloslava Kubeše, České centrum Nizozemí, Maastricht, Nizozemí

2008 Dokumentární film o fotografovi Miloslavovi Kubešovi
45. setkání fotografů fotoklubu Ostrava,
Host setkání **Prague Foto 2008**
Účast na veletrhu fotografie v zastoupení Leica Gallery Prague, Mánes, Praha

2007 **Smetanova Litomyšl**, dokumentace operního festivalu pro připravovanou autorskou knihu a výstavu k 50. výročí festivalu
Jeden den v životě České republiky, Projekt českých fotografů, agentura Frey, Brno

2006 **Člověče, kdo jsi?**, kurátor výstavy fotografa Miloslava Kubeše, Kino Světozor, Praha
Člověk a země, František Kupka, dokumentární pořad o výstavě V Queens Gallery v Bangkoku, Thajsko
Člověk a země, František Kupka, dokumentární pořad o výstavě v Ulaanbaataru, Mongolsko

2004 videoprojekce pro vystoupení Studia Oáza, Laterna Magica, Praha
Newyorská fotografická škola 1930 -60, přednáška, FAMU, Praha
člen poroty fotografické soutěže neziskových organizací ICN
2003 **Ona to žije**, velkoplošná projekce diapozitivů při vystoupení Studia Oáza, Laterna Magica, Praha

2004 **Co neodnesla voda**, aukce fotografických děl na podporu odstranění škod způsobených povodněmi, Míčovna Pražského hradu, Praha
Všední slavnosti, autorská kniha, KANT, 2003

2001 **Z okraje do středu**, fotografická akce dvou dnů, České Budějovice
…bez hranic, autorská kniha, vydavatel OS Dagda, 2001

2000 **Fairy-Tales**, katalog mezinárodního sympozia výtvarníků, klášter Plasy

2000 **Poslední kniha století**, společný fotografický projekt jednoho dne v ČR, Praha: Zipo film

1999 **Leica Photo Workshop**, vedení dílny dokumentární fotografie, Informační fotocentrum, Praha

1998 **Limbo I**, dokumentace mezinárodního sympozia výtvarníků, klášter Plasy
O počátku, katalog mezinárodního sympozia výtvarníků, klášter Plasy
Limbo II, První evropské sanatorium, dokumentace mezinárodního sympozia výtvarníků, klášter Plasy

1997 **Křížení poledníků**, katalog mezinárodního sympozia výtvarníků, klášter Plasy

1996 **Námořníci bez moře**, 16 mm dokumentární film, Francie
Papírové hlavy, dokumentární film režiséra Dušana Hanáka, ve kterém byly použity fotografie z Prahy 1989

1995 **Křídlo a pes**, 16 mm dokumentární film z polární expedice, Finsko
Hermit, katalog mezinárodního sympozia výtvarníků, klášter Plasy

1994 **Fungus**, katalog mezinárodního sympozia výtvarníků, klášter Plasy
Island očima mořských ptáků, 16 mm dokumentární film z Expedice Island, Island

1993 **Hermit**, katalog mezinárodního sympozia výtvarníků, klášter Plasy

Seznam literatury

Birgus, Vladimír, Pospěch, Tomáš: Tenkrát na Východě, nakladatelství Kant, Praha 2009

Center Metamedia Plasy: Křížení poledníků, Hermit V. Metamedia Sympozium, katalog k výstavě 2005

Kráčmar, Jaroslav: Náš svět, nakladatelství ECCE HOMO Šternberk 1998

Kratochvíl J. OCM, Mgr. Sedalová H.: Skryté poklady/Liturgický rok katalog k výstavě 2007

Kubeš, Miloslav: Člověče, kdo jsi?, nakladatelství KANT (Karel Kerlický) 2008

Pauwels, Louis, Bergier, Jacques: Jitro kouzelníků, nakladatelství Svoboda, Praha 1990,

Špáta, Jan: Mezi světlem a tmou, nakladatelství Malá Skála (Martin Štoll) Praha 2004

Šperl, Daniel, Konfršt, Jan: Všední slavnosti, katalog k výstavě, nakladatelství KANT 2003

Šperl, Daniel: ...bez hranic, vydalo Občanské sdružení Dagda 2001

Šperl, Daniel: Foto Vivo, vydalo Smetanova Litomyšl, o.p.s. 2008

Šperl, Daniel: Všední slavnosti, nakladatelství KANT (Karel Kerlický) 2003

Štreit, Jindřich, FAMU, ITF: Ateliér Jindřicha Štreita, katalog k výstavě 1996

Diplomové práce

Peták, Václav: Vztah filmu a fotografie ve 20. století, ITF, Opava 2006

Šimánek, Vít: Romové v české fotografii od 60. let 20. století do současnosti, Opava 2003

Šperl, Daniel: Newyorská škola fotografie, Praha 2008

Zůnová, Petra: Dokumentární fotografie na Institutu výtvarné fotografie, Opava 2002

Jiné

http:/digiarena.zive.cz Rozhovor s Petrem Vilgusem

http:/www.grafika.cz/art článek Na krok od osudu

letáky, pozvánky, fotodokumentace plakátů: archivní materiál Daniel Šperla

Autorské publikace

2001 **„…bez hranic“**, Daniel Šperl, Občanské sdružení Dagda, Praha

2003 **„Všední slavnosti“**, Daniel Šperl, nakladatelství Kant (Karel Kerlický), Praha

2008 **„Foto Vivo“**, Daniel Šperl, Smetanova Litomyšl, o. p. s.

Autoři použitých fotografií

Václav Šperl, Jindřich Štreit, Kateřina Švecová a Petr Drábek. Pokud není fotografie označena jménem, jedná se o fotografie autora. Fotografie na přední straně obalu je od Libuše Rudinské (Japonsko 1997).